

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN PENTRU SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE

Apare la 10 a fie-cărei luni.

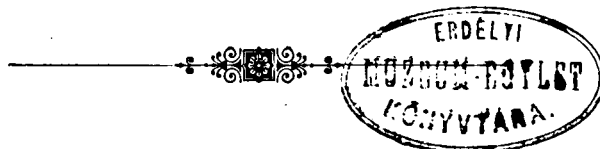
DIRECTOR: DR. CORN. DIACONOVICH.

Prețul de prenumerare :	Taxa inserțiunilor :
Pentru Austro-Ungaria . . . Cor. 10.— pe an.	1 pag. întreagă Cor. 24.—, $\frac{1}{2}$ pagină Cor. 14.—
„ România Lei 12.— „ „	$\frac{1}{4}$ „ „ 8.—, $\frac{1}{8}$ „ „ 5.—
Abonamentele se primesc numai pentru anul întreg.	Abonamentele și inserțiunile se plătesc în Sibiu, anticipativ.

Toate lucrările publicate se remunerează.

S U M A R :

Bilanțul general al băncilor noastre pe anul de gestiune 1899, de C. Popp	329—334
Anticipațiuni active. (După prof. Scherber, „Bilanzen“, de Erm. Borcia)	334—337
Teoria asigurărilor asupra vieții, (Restituirea primelor) de I. Lăpădatu	337—342
Legislațiune: Proiecte de lege și revisuirea legii comerciale	342—343
Industrie: Ordonanțe de ale ministrului de comerț	343—344
Comerț: Raportul camerei de comerț și industrie din Brașov pe 1899	344—357
Agricultură: Situațiunea agricolă; Despăgubirea daunelor cauzate cu prilegiul manevrelor; Comerțul cu bucate în România; Stațiuni de medici veterinari	347—350
Revista financiară: Situațiunea	350—352
Cronică: Dividendele băncilor noastre; † Nicolae Brinzeiu; Nouă emisiune de acțiuni la „Plugariul“; „Ceres“ societate comercială în Satul-nou; Bancnote noue de 20 coroane; Falimentul Schosberger; Proces de usură; Contra emigrărilor; Produsele României la expoziția din Paris; Expozițiunile franceze	352—354
Învățământul economic: Stipendii pentru învățacei dela școala de sculptură și artă din Arad; Trei stipendii pentru școale economice; Escursiune la școala agronomică și economia de model din Ciacova	355
Trageri la sorți	355—357
Bursa de efecte din Viena	358—359
Bursa de efecte din București	360
Bursa de mărfuri din Budapesta	360

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN PENTRU SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE

editat din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina“, Sibiiu; „Ardeleana“, Orăștie; „Auraria“, Abrud; „Berzovia“, Jidovin; „Bihoreana“, Orade; „Bistrițana“, Bistrița; „Brădetul“, Orlat; „Cordiana“, Fofeldea; „Corvineana“, Hunedoara; „Crișana“, Brad; „Detunata“, Bucium; „Doina“, Câmpeni; „Economul“, Cluj; „Făgețana“, Făget; „Fortuna“, Rodna-vechie; „Furnica“, Făgăraș; „Hațegana“, Hațeg; „Hondoleana“, Hondol; „Hunedoara“, Deva; „Iulia“, Alba Iulia; „Lipovana“, Lipova; „Lugoșana“, Lugoș; „Luceafărul“, Verșeț; „Cassa de păstrare“, Miercurea; „Mielul“, Poiana; „Munteana“, Ofenbaia; „Mureșana“, Reghin; „Mureșanul“, Radna; „Nădlăcana“, Nădlac; „Nera“, Bozovici; „Olteana“, Viștea-înf.; „Oraviceana“, Oravița; „Patria“, Blaj; „Plugarul“, Săcădate; „Racoțana“, Șeica-mare; „Sătmăreana“, Seini; „Sebeșana“, Sebeșul-săsesc; „Selăgeana“, Jibou; „Cassa de păstrare“, Săliște; „Sentinela“, Satul-nou; „Silvania“, Șimleu; „Someșana“, Deș; „Steaua“, Petrovoselo; „Timișana“, Timișoara; „Ulpiana“, Grădiște; „Victoria“, Arad; „Vlădeasa“, Huedin; „Zlăgnea“, Zlagna.

DIRECTOR: Dr. CORN. DIACONOVICH.

Anul II.

Sibiiu, 10 August 1900.

Nr. 8.

Bilanțul general al băncilor noastre pe anul de gestiune 1899.

În numerii ultimi ai Revistei noastre am expus starea și rezultatele obținute în anul 1899 de fie-care din institutele noastre de bani în particular; acum prezentăm cetitorilor nostri bilanțul cumulativ pro 1899 al tuturor băncilor noastre în număr de 73, împreună cu o tabelă comparativă, care arată și dezvoltarea z singuraticelor ramuri de operațiune față de anul 1898.

Credem că cetitorii nostri vor ceti cu satisfacție cifrele ce le prezentăm, pentru-că după începuturile modeste ale organizațiunii noastre economice-financiare, rezultatele obținute prin muncă cinstită în decurs de numai câți-va ani, ne dau o dovadă eclatantă a vitalității poporului nostru și a hărniciei sale economice. Și această constatare este cu atât mai îmbucurătoare, cu cât o putem face și după un an atât de greu și critic, cum a fost cel expirat, după un an, în care numai o organizație sănătoasă și solidă a putut învinge greutățile situațiunii date. Și institutele noastre le-au învins.

Bilanțul general al celor 73 institute de bani prezintă cu finea anului 1899 următoarele date:

A c t i v e				
	1898	1899	față de 1898	
Cassa	fl. 355,571-18	361,171-51	+	5,600-33
Escompt	13,464,758-66	14,655,532-57	+	1,190,773-91
Imprum. ipotecare	6,350,772-39	6,087,753-48	—	263,018-91
Credite pers. (Oblig. cu caventați)	2,149,200-42	2,124,654-66	—	24,545-76
Credite camb. cu acoperire ipot.	3,436,350-85	2,598,437-03	—	837,913-82
Avans pe efecte publice	172,975-92	175,018-99	+	2,043-07
Realități	736,240-78	811,616-31	+	75,375-53
Capital nevărsat	176,889-85	104,850-39	—	72,039-46
Efecte publice și Acțiuni	1,434,592-21	1,470,090-35	+	35,498-14
Credite de Cont Curent	799,506-91	1,062,407-04	+	262,900-13
Credite fixe	11,766-10	10,914-60	—	851-50
Imprumuturi pe produse	7,205-62	5,530-71	—	1,674-91
Bon în Giro-Conto	141,034-90	105,000-50	—	36,034-40
Mobiliar	36,974-26	39,350-15	+	2,375-89
Interese restante și diverse conturi de- bitoare	740,905-95	497,178-70	—	243,727-25
	fl. 30.014,746-—	30.109,506-99	+	94,760-99

P a s i v e				
	1898	1899	față de 1898	
Capital social	fl. 4.340,921-53	4.435,632-67	+	94,711-14
Fond de rezervă	986,754-44	1.153,602-99	+	166,848-55
Fond special de rezervă	140,456-30	154,880-29	+	14,423-99
Fond de garanție al scris. fonc. „Albina“	200,000-—	200,000-—		—
Fond de pensiuie	247,410-81	286,178-50	+	38,767-69
Scrisuri fonciare „Albina“	2,347,350.—	2.458,350.—	+	111,000.—
Deposite spre fructificare	15.899,080-30	16.106,414-10	+	207,333-80
Reescompt	3.989,644-18	3.636,386-40	—	353,257-78
Cont-Curent	29,045-29	10,796-33	—	18,248-96
Dividende neridicate	9,854-57	8,700-04	—	1,154-53
Interese transitoare anticipate	319,464-86	249,776-23	—	69,688-63
Diverse conturi creditoare	846,704-05	756,880-66	—	89,823-39
Profit curat	658,059-67	651,903-78	—	6,150-89
	fl. 30.014,746-—	30.109,506-99	+	94,760-99

Bilanțul acesta, deși în anul expirat în urma situațiunii economice și financiare nefavorabile și a scumpetei numărării multe din institutele noastre de bani au fost necesitate a-și restrînge afacerile, — se încheie destul de favorabil, atât în ce privește totalul activelor, cât și profitul net, căci cel dintâiu s'a sporit cu suma de fl. 94,760-99 (0-31%), iar cel din urmă arată o neînsemnată *decreștere* de fl. 6150-89 (0-94%).

Ca ram principal de operațiune, cultivat cu multă pre-dilecțiune de toate institutele noastre financiare, cu excepțiu-

nea a două („Aurora“ din Năsăud și „Monoreana“ din Monor) cari se ocupă *numai* cu împrumuturi hipotecare, resp. cu împrumuturi pe obligațiuni cu cavenți, s'a menținut „Escomptul“, care a *crescut* față de 1898 cu aproape fl. 1.200,000.—, adică cu 8·13%, și formează 48·67% din totalul activelor.

Impregiurarea că aproape jumătatea activelor băncilor noastre este plasată în pretensiuni cambiale, precum și creșterea extraordinară, ce se arată la acest ram de operațiune în anul expirat, dovedesc că majoritatea clientelei băncilor noastre preferă împrumuturile cambiale, față de cele hipotecare și pe obligațiuni cu cavenți, deși nu se poate nega, că aceste două din urmă, abstragând dela spesele de întabulare și dela spesele împreunate cu exoperarea împrumutului (procurarea extraselor funduare etc.) fiind mai eftine, sunt mai acomodate trebuințelor țărânilor noastre, decât împrumuturile cambiale, la cari neobservarea termenelor de plată poate cauza adeseori spese simțitoare.

Băncile de altă parte cultivă cu predilecțiune afacerile de escompt din punct de vedere al mobilității capitalului de afaceri, căci, având cambii în portofoliu, le este dată posibilitatea de a-și procura pe calea reescomptului capitalele de lipsă, fie pentru replătirea de depozite, fie pentru acordarea de împrumuturi noue, etc., ceea-ce la împrumuturi de altă natură, dacă nu este chiar imposibil, întimpină cel puțin greutăți. Că băncile noastre de fapt se folosesc de mijlocul amintit pentru a-și procura bani, se învederează din însemnata sumă a „Reescomptului“, care face aproape $\frac{1}{4}$ din totalul „Escomptului“. Față de anul 1898 poziția aceasta — deși „Escomptul“ a crescut, cum am văzut, cu aproape fl. 1.200,000 — arată o *decreștere* de fl. 353,257.—, (9·71%), o urmare a scumpetei numărării în anul 1899, din cauza căreia institutele de bani au nisuit a-și restrînge reescomptul la minimumul posibil. De notat este aci, că suma de fl. 3.636,386.— este reescomptul numai dela 57 institute, pe când celelalte 16, parte n'au avut reescompt cu finea anului, parte nu'l arată în bilanț.

În măsura în care a crescut „Escomptul“, s'au *reduc* ramii de operațiune mai puțin mobili, cum sunt „Imprumuturile hipotecare“ cu 4·32%, „Imprumuturile pe obligațiuni cu

cavenți“ cu 1·15%, și „Creditele cambiale cu acoperire hipotecară“ cu 32·25%.

O *crescere* îmbucurătoare și relativ destul de mare, pe care o relevăm cu deosebită satisfacțiune, fiind-că credem că o putem considera cu tot dreptul ca un succes al stăruințelor Revistei noastre în direcțiunea aceasta, — remarcăm la poziția „Efecte proprii“, de cari posed cu finea anului 33 de bănci din 73 (față de 30 în 1898), și cari au *crescut* față de 1898 cu fl. 35,498, adecă cu 2·42%.

Disproporțiunea cea mare între „Efectele proprii“ și „Depozitele spre fructificare“ și „Reescomptul“ băncilor noastre s'a ameliorat în modul acesta în câtva, deși de tot minimal, (7·45% față de 7·21% cu finea anului 1898), astfel că în direcțiunea aceasta conducătorii institutelor noastre financiare vor avé să desvoalte și în viitor o activitate din cele mai intensive.

„Consolidarea“ trebuie să fie cuvântul de ordine și obiectul preocupățiunii cercurilor conducătoare a băncilor noastre, ca încrederea de care acestea au fost învrednicite până acum din partea publicului mare să fie pe deplin justificată și să se potenteze din ce în ce mai mult.

O *crescere* de aproape 25% se observă la „Creditele de cont-curent“, luate de unele bănci numai în anul trecut între operațiunile active, cari însă la cele mai multe din ele nu sunt „Conturi-curente“ în adevăratul sens al cuvântului, ci mai mult nisce avansuri cu oare-care acoperire, d. e. de cambii și acțiuni, etc., replătibile ca și împrumuturile cambiale și cele pe obligațiuni cu cavenți.

Asemenea s'a *înmulțit* față de 1898 poziția „Realități“ cu circa 9·30%, ceea-ce însă nu este a se considera ca fapt îmbucurător, căci cele mai multe din realitățile din cestiune au intrat în posesiunea și proprietatea băncilor noastre în urma licitațiunilor judecătorești ținute pentru diverse pretențiuni pendente.

O *decreștere* considerabilă de fl. 243,727·25 (49·02%) arată poziția „Interese restante și diverse conturi debitoare“, de unde se poate conchide, că la ultima încheiere băncile noastre au proces în general cu mai mare rigoare la calcularea in-

tereselor restante, prin ce bonitatea bilanțului cumulativ crește.

Capitalul social al tuturor băncilor noastre cu finea anului 1899 atinge conform bilanțului de mai sus suma de fl. 4.435,632·67, din care s'au solvit fl. 4.330,782·28; față de anul 1898 o *crescere* de fl. 166,750·60 (3·85%).

Dotățiunii fondurilor de rezervă s'a dat și în anul expirat atențiunea cuvenită, căci acelea au *crescut* cu considerabila sumă de fl. 181,272·54 (13·85%) și fac circa 35% ale capitalului social vărsat, ceea-ce încă este o dovadă a nisinței de a consolida băncile noastre. Nu mai puțin munificent au fost alimentate fondurile de pensiune ale funcționarilor, cari s'au *sporit* față de 1898 cu fl. 38,767·69 (13·54%). Ceea-ce trebuie să surprindă, este că din cele 73 institute de bani au creat fonduri de pensiune până la finea anului 1899 numai 26, pe când majoritatea a întrelăsat a lua măsuri pentru asigurarea viitorului funcționarilor sei.

Depozitele spre fructificare, — aflând capitalele disponibile în anul expirat, în urma scumpetei numărării, plasare mai rentabilă în altă parte, — arată față de 1898 numai o *crescere* neînsemnată de fl. 207,333·80 (1·29%), cu toate acestea trec preste cifra de fl. 16.100,000.—, ceea-ce, considerând că în suma aceasta se cuprinde numai o parte disparent de mică de capital străin, dovedesce, că spiritul de economie se răspândește din ce în ce mai mult în sinul poporului nostru.

Mai puțin favorabil decât în anul 1898 se presintă în bilanțul general al băncilor noastre poziția „Interese transitoare anticipate“, care s'a *reduș* cu fl. 69,688·63 (27·90%); aceasta însă nu alterează de loc bonitatea bilanțului, căci în urma restringerii afacerilor și a scumpetei de bani, băncile noastre de fapt au încassat mai puțin în interese decât în anul 1898. Tot acestei împregiurări se datoresce și reducerea cu fl. 6,150·89 a venitului curat, care însă asupra dividendelor pro 1899 n'a avut nici o înrîurire, căci dividenda cea mai mare a anului 1899 a fost de Cor. 37.— („Cassa de păstrare“ Seliște), cea mai mică de Cor. 1.— („Beregsana“ în Beregsău), iar dividenda medie 7·70%, față de 6·5% în anul 1898.

Din cele premerse rezultă, că institutele noastre de bani, pe lângă toate greutățile cu cari au avut a lupta în anul ex-

pirat, totuși s'au dezvoltat normal; conducătorii, conșcii de chemarea lor, au nisuit a pune institutele, în fruntea cărora stau, pe temelii sănătoase, și continuând mai intensiv acțiunea începută de consolidare, aședămintele noastre financiare nu numai că vor asigura și desvolta bunăstarea poporului nostru, ci vor crea totodată întreg organismului nostru economic-financiar bazele unei existențe sigure și pentru viitor.

C. Popp.

Anticipațiuni active.

(Tractarea lor în bilanțe comerciale.)

Erogațiuni fără contravaloare, respective pierderi, cari în anul de gestiune au fost solvite pe deplin, și au fost contate, cari însă în total sau parțial cad în sarcina anului viitor sau în contul mai multor ani, sunt la tot casul avanse (anticipațiuni) ale anului de gestiune, solvite în contul anilor proximi de afacere, prin urmare formează, în o anumită direcție, pretențiuni ale anului de gestiune. Aceste pierderi ale perioadei proxime sunt cuprinse deja în activele diminuate din cauza lor, ori în pasivele mai *urcate* ale anului de gestiune. Sau mai corect: pierderi ale anilor proximi sunt active ale anului de gestiune și ca atari trebuie regulate la inventură.

De acestea se țin solviri anticipate pentru: *regie* (dări, salare, chirie, asigurare, port postal și timbre; înserate, monturi, etc.), *interese*, *spese de economie* și *spese de fondare*, întrucât acestea cheltueli făcute pro futuro nu s'au luat deja în considerare la singuraticile active și pasive.

Nu este necesar să se mai amintească, că polițele și valorile, dacă peste tot au fost taxate deja la documente, nu mai sunt a se considera aci din nou, — precum și că acele conturi, cari la timpul său au fost debitate pentru perderile întregi, vor trebui creditate iarăși pentru anticipațiuni, sub ori-ce titlu ar apăre acestea în inventar, și anume toate aceste în scopul de a face evident venitul după ramii de afaceri în bilanțul venitelor (contul profit și pierderi).

Dacă contul regiei sau contul speselor a fost debitat la cumpărarea unui cuant de mărci și timbre, sau la plata premiului de asigurare, atunci mărcile cari există în ziua încheierii inventarului și valoarea poliței de asigurare, vor trebui trecute iarăși în creditul acelu cont.

Se nasce acum întrebarea, dacă și cât timp este admis a se înscrie ca active pierderi peste tot, fără considerare dacă acele aparțin anului de gestiune sau anilor următori?

După § 28 al legii comerciale ungare sunt a se considera ca active numai *părți de avere* și *pretențiuni*. Spese (pierderi) isolate, de sine privite,

natural că nu constituie părți de avere realizabile, prin urmare nici în sensul legii, nici în concepțiune generală, acelea nu sunt active.

Dacă însă speșele ni le închipuim în legătură strinsă cu întreprinderea, acelea pot avea o valoare economică, care se poate prețui în măsura folosului și a necesității lor. Cumpărătorul le va restitui bucuros, dacă speșele au fost necesare și folositoare, și dacă întreprinderea are putere de viață. Dacă vom lua în vedere vânzarea întreprinderii în totalitatea ei, din acest punct de vedere, pot fi considerate și pierderile ca active, căci acestea formează o parte constituantă activă a valorii economiei în toto.

De aici rezultă însă și aceea, că anticipațiunile, cari privesc de sine sunt fără valoare, la bilanțe concursuale și la întreprinderi în liquidare nici nu pot găsi primire ca active, fiindcă nu mai posedă nici o valoare economică.

Dacă afacerea se continuă, principial sunt a se repartisa pro rata temporis, însă această repartizare nu poate trece peste un timp de doi ani. Din punct de vedere juridic și de contabilitate, amortisirea în decurs de mai mulți ani a pierderilor este justificată numai în următoarele cazuri: Când pentru pierderile de sub întrebare se dă garanție; când existența durabilă a întreprinderii stă afară de orice îndoială, sau după regulile calculului de probabilitate existența ei poate fi fixată, sau în fine când amortisirea pierderilor este admisă pentru un anumit șir de ani înainte din partea statului. Admisibilitatea trecerii pierderilor în două bilanțe anuale consecutive se bazează pe analogia §§-lor 26 și 28 al l. com., care dispune că active ce sunt greu de prețuit, să fie înscrise în inventar în mod interinal după valoarea lor (de cont).

Această chestiune de altcum devine acută numai la societăți pe acțiuni, din cauză că acestea pentru însemnătatea speșelor de fondare (speșele proiectului, taxe de concesiune, împrumut și timbre de acțiuni, interese intercalare, adică interesele pentru capitalul împrumutat, până la înactivarea afacerii, — pierderi de curs la emiterea acțiunilor și alte speșe financiare, le amortisează ani de a rândul, căci altcum nu ar fi în pozițiune să plătească dividende în anii primi.

La societăți de asigurare legea com. normează, că speșele de fondare (conform §. 459 resp. §. 199) să se amortiseze în decurs de 5 ani, iar proviziunile de așchiție conform §-lui 460 în decurs de 10 ani, pe când speșele medicale nu se pot de loc amortisa. La alte societăți pe acțiuni sunt în privința aceasta normative statutele aprobate de cătră stat.

Conducătorii unei întreprinderi comerciale sunt expuși la mari pericole, când în bilanțe figurează speșe ca active, după cum s'a întâmplat înainte cu mai mulți ani la o mare societate de export și import în Austria, în care cas tribunalul din Viena, la pertractarea contra acelei societăți falimentate a declarat amortisirea speșelor de fondare de o falsificare eclatantă a bilanțului.

Pierderi cari ating bilanțele din trecut și cari se constată abia în anul de gestiune, ca d. e. falimente, nu pot fi transpuse pe anii proximi de afaceri, resp. nu pot fi amortisate.

După cum speșele anticipate sunt pierderi active, astfel și venite anticipate formează profituri pasive, cari s'au contat deplin în anul de gestiune, cari însă cad în total s'au parțial în favorul proximalui bilanț. Aceștea sânt a se înscrie la pasive pro rata temporis, căci formează datorii ale anului de gestiune față de anul proximal al afacerii. De aceștea se țin d. e. chirii încassate anticipando, restituiri, etc.; dar mai ales interese încassate și contate anticipando dela capitale active, ca pretensiuni cambiale, pretensiuni hipotecare.

Interesele decursive, active și pasive ale conturilor curente, ale obligațiunilor și efectelor, de regulă se calculează la debitori, resp. la creditori și la efecte.

Se întemplă, că anticipațiunile active și pasive se cumulează la încheierea registrelor în un cont special, „contul transitoriu“ și numai saldul acestui din urmă (saldul debitor este activ, saldul creditor pasiv) se face evident în bilanțul averii (bilanț).

Mulți scriitori de specialitate consideră acest cont ca persoană figurată pentru afaceri de furnisare, cari nu se încheie în anul de gestiune și se realizează abia în anul proximal de afacere.

Ori-ce cont trebuie să aibă un scop. Acela din considerațiuni de afacere trebuie să ție sau o evidență de cantitate sau de venit, sau să deo o lămurire folositoare, ori în fine din punct de vedere al comptabilității este deschis ca cont intermediar, spre a face posibilă evidența mai sus amintită. Cărei necesități însă corespunde contul transitoriu?

De ce să dispară din bilanț conturi, cari servesc un scop precis și clar, ca: conturile interese, regie, efecte, etc., de tot sau parțial, pentru a face loc nebulosului cont transitoriu, despre care nimenea nu știe ce s'a îngrămădit în el. Etimologicesce acela ar fi un cont trecător, pasant, o definițiune ce la comptabilitatea dublă — în care fie-care poziție de cont cu privire la averea totală e trecătoare — nu are nici un sens.

Aceștea ar pute fi la loc numai în comptabilitatea camerală (compt. statului), unde agende reale (cari schimbă averea) și agende trecătoare (cari nu schimbă averea) sunt tractate sistematic deosebit una de alta. Dar și aci saldul unei rubrici transitorii formează numai atunci un activ sau pasiv, dacă acela documentează un drept de retențiune improcesuabil.

Contul transitor, o invențiune a băncilor în stare de faliment, s'a creat la început pentru mascarea pozițiilor foarte dubioase.

Dacă la încheierea registrelor erau 3 milioane în efecte, între cari 1 milion era de tot dubios, atunci acest milion se transpunea în contul transitoriu, iar 2 milioane în bilanț, pentru a evita interpelațiuni disagreeabile. După ce s'au încheiat conturile, natural că contul transitoriu a vândut imediat efectele putrede iarăși contului efectelor, recte simplu s'a recontat.

Considerând lipsa de caracter al contului transitoriu (care este în acești timp și cont personal și cont mort), care și altcum s'a folosit ca refugium peccatorum prin aceea că s'a intercalat în alte conturi în scopul

de a marca profite sau de a diminua temporal pierderi efective, — este de recomandat: a cerceta cu deamăruntul acest cont faimos când el se ivesce.

Că și întreprinderi foarte solide se folosesc de acest cont, nu se poate nega. Usus est tyrannus și de gustibus non est disputandum.

După prof. Scherber, „Bilanzen“, de Erm. Borcia.

Teoria asigurărilor asupra vieții.

— Restituirea primelor. —

(De Ioan I. Lăpădatu).

II. La asigurări de capital pentru cas de viață.

La aceste asigurări se poate întâmpla, că murind asiguratul în decursul celor n ani, să piardă prima, respective primele plătite. Pentru-ca să nu se întâmple această pierdere, și asigurările de capital pentru cas de viață se obicinuesc a se contracta astfel, ca la moartea asiguratului — dacă aceasta se întâmpla în decursul anilor n — să se restituie eređilor săi primele plătite, dar fără interese. Deosebim două casuri și anume: casul primei fixe și casul primei anuale.

a) Casul primei fixe.

O persoană de x ani își asigură după n ani un capital de 1 cor. pentru casul de va trăi până atunci; în cas de va muri mai înainte, să se restituie eređilor săi prima plătită, dar fără interese. Cât de mare va fi prima fixă pentru o atare asigurare? S'o însemnăm cu $R ({}_n C_x)$ și să presupunem că se asigură l_x persoane, cari vor plăti $l_x R ({}_n C_x)$ prime. Aceste trebuie să fie egale cu valoarea actuală a tuturor restituirilor de prime ale asiguraților, cari mor în decursul celor n ani, precum și cu valoarea actuală a tuturor capitalelor, ce se plătesc asiguraților cari trăesc la finea anilor n .

Astfel:

$$l_x R ({}_n C_x) = \frac{d_x R ({}_n C_x)}{q} + \frac{d_{x+1} R ({}_n C_x)}{q^2} + \dots + \frac{d_{x+n-1} R ({}_n C_x)}{q^n} + \frac{l_{x+n}}{q^n}$$

Scoatem ca factor comun în partea a doua a ecuațiunei pe $R ({}_n C_x)$ și dividăm totdeodată ambele părți ale ei cu q^x .

$$R ({}_n C_x) \frac{l_x}{q^x} = R ({}_n C_x) \left[\frac{d_x}{q^{x+1}} + \frac{d_{x+1}}{q^{x+2}} + \dots + \frac{d_{x+n-1}}{q^{x+n}} \right] + \frac{l_{x+n}}{q^{x+n}}$$

$$R ({}_n C_x) D_x = R ({}_n C_x) (C_x + C_{x+1} + \dots + C_{x+n-1}) + D_{x+n}$$

$$R ({}_n C_x) D_x = (\sum C_x - \sum C_{x+n}) R ({}_n C_x) + D_{x+n}$$

$$R ({}_n C_x) D_x = (M_x - M_{x+n}) R ({}_n C_x) + D_{x+n}$$

$$R ({}_n C_x) = \frac{(M_x - M_{x+n}) R ({}_n C_x) + D_{x+n}}{D_x}$$

$$R ({}_n C_x) = \frac{M_x - M_{x+n}}{D_x} R ({}_n C_x) + \frac{D_{x+n}}{D_x}$$

Dacă observăm această formulă, putem vedea că $\frac{M_x - M_{x+n}}{D_x}$ este valoarea unei prime fixe de asigurări temporale de capital în cas de moarte, iar $\frac{D_{x+n}}{D_x}$ este valoarea unei prime fixe de asigurări de capital în cas de viață. Astfel:

$$R ({}_n C_x) = A_x^{(n)} \cdot R ({}_n C_x) + {}_n C_x$$

$$R ({}_n C_x) - A_x^{(n)} R ({}_n C_x) = {}_n C_x$$

$$R ({}_n C_x) (1 - A_x^{(n)}) = {}_n C_x$$

$$R ({}_n C_x) = \frac{{}_n C_x}{1 - A_x^{(n)}}$$

Sau
$$R ({}_n C_x) = \frac{M_x - M_{x+n}}{D_x} R ({}_n C_x) + \frac{D_{x+n}}{D_x}$$

$$R ({}_n C_x) - \frac{M_x - M_{x+n}}{D_x} R ({}_n C_x) = \frac{D_{x+n}}{D_x}$$

$$R ({}_n C_x) \left[1 - \frac{M_x - M_{x+n}}{D_x} \right] = \frac{D_{x+n}}{D_x}$$

$$R ({}_n C_x) = \frac{\frac{D_{x+n}}{D_x}}{\frac{D_x - (M_x - M_{x+n})}{D_x}}$$

$$R ({}_n C_x) = \frac{D_{x+n}}{D_x - (M_x - M_{x+n})}$$

b) *Casul primei anuale.*

Să luăm același caz ca cel precedent.

Să însemnăm prima anuală cu $R P ({}_n C_x)$ și să presupunem, că se asigură l_x persoane, cari vor plăti primele anuale în decursul anilor n , întocmai ca la cazul primei anuale de asigurări de capital în cas de viață. Valoarea actuală a primelor plătite va trebui să fie egală cu valoarea actuală a restituirilor de premii și plătirilor de capital, pe cari le face socie-

tatea celor asigurați. Aceste restituiri de premii și plăți de capital se vor face în același mod ca în cazul precedent, cu singura deosebire, că la cei ce mor în anul prim, li se restituie o singură primă, căci numai una au plătit, la cei ce mor în anul al doilea, două prime, s. m. d. și la cei ce mor în anul al n -lea, n prime. Astfel:

$$R P ({}_n C_x) l_x + \frac{R P ({}_n C_x) l_{x+1}}{q} + \dots + \frac{R P ({}_n C_x) l_{x+n-1}}{q^{n-1}} =$$

$$\frac{R P ({}_n C_x) d_x}{q} + \frac{2 R P ({}_n C_x) d_{x+1}}{q^2} + \dots$$

$$\dots + \frac{n R P ({}_n C_x) d_{x+n-1}}{q^n} + \frac{l_{x+n}}{q^n}.$$

Din ambele părți ale ecuațiunii scoatem ca factor comun pe $R P ({}_n C_x)$ și dividăm totdeodată cu q^x

$$R P ({}_n C_x) \left[\frac{l_x}{q^x} + \frac{l_{x+1}}{q^{x+1}} + \dots + \frac{l_{x+n-1}}{q_{x+n-1}} \right] = \left[\frac{d_x}{q^{x+1}} + \frac{2 d_{x+1}}{q^{x+2}} + \dots + \frac{n d_{x+n-1}}{q^n} \right] R P ({}_n C_x) + \frac{l_{x+n}}{q^{x+n}}$$

$$R P ({}_n C_x) [D_x + D_{x+1} + \dots + D_{x+n-1}] = [C_x + 2 C_{x+1} + \dots + n C_{x+n-1}] R P ({}_n C_x) + D_{x+n}$$

$$R P ({}_n C_x) [\sum D_x - \sum D_{x+n}] = [S_x - S_{x+n} - n M_{x+n}] R P ({}_n C_x) + D_{x+n}$$

$$R P ({}_n C_x) (N_x - N_{x+n}) - (S_x - S_{x+n} - n M_{x+n}) R P ({}_n C_x) = D_{x+n}$$

$$R P ({}_n C_x) [(N_x - N_{x+n}) - (S_x - S_{x+n} - n M_{x+n})] = D_{x+n}$$

$$R P ({}_n C_x) = \frac{D_{x+n}}{(N_x - N_{x+n}) - (S_x - S_{x+n} - n M_{x+n})}.$$

* * *

La asigurările de capital pentru cas de moarte asiguratul poate fi expus a perde prima, respective primele plătite, numai la asigurări temporale și de probă. La cele dintâiu asigurații perd primele plătite, dacă mor după trecerea termenului fixat, sau, cum am șis, după trecerea celor n ani; la cele de al doilea din contră asigurații își perd primele plătite, dacă mor în decursul celor n ani. De aceea și aceste două feluri de asigurări se pot contracta cu condițiune de restituire a premiilor, bine înțeles, fără interese.

a) Asigurări temporale.

1. Casul primei fixe.

O persoană de x ani voesce să contracteze o asigurare temporală de un capital de 1 cor. pe timp de n ani, dar cu condițiunea ca, dacă nu

va muri în decursul acestor n ani, atunci la finea acestora să-și primească înapoi prima plătită, fără interese. Cât de mare va fi prima fixă?

S'o însemnăm cu $R(A_x^{(n)})$ și să presupunem, că se asigură l_x persoane cari vor plăti $l_x R(A_x^{(n)})$ prime. Aceste prime trebuie să fie egale cu valoarea actuală a tuturor capitalelor, ce se plătesc asiguraților, cari mor în decursul anilor n , precum și cu valoarea actuală a tuturor restituirilor, cari se fac acelor asigurați, cari mai trăiesc la finea anilor n .

$$l_x R(A_x^{(n)}) = \frac{d_x}{q} + \frac{d_{x+1}}{q^2} + \frac{d_{x+2}}{q^3} + \dots + \frac{d_{x+n-1}}{q^n} + \frac{R(A_x^{(n)}) l_{x+n}}{q^n}$$

Dividăm ambele părți ale ecuațiunii cu q^x și vom avé:

$$R(A_x^{(n)}) \frac{l_x}{q^x} = \frac{d_x}{q^{x+1}} + \frac{d_{x+1}}{q^{x+2}} + \frac{d_{x+2}}{q^{x+3}} + \dots + \frac{d_{x+n-1}}{q^{x+n}} + R(A_x^{(n)}) \frac{l_{x+n}}{q^{x+n}}$$

$$R(A_x^{(n)}) D_x = C_x + C_{x+1} + C_{x+2} + \dots + C_{x+n-1} + R(A_x^{(n)}) D_{x+n}$$

$$R(A_x^{(n)}) D_x = \sum C_x - \sum C_{x+n} + R(A_x^{(n)}) D_{x+n}$$

$$R(A_x^{(n)}) D_x = M_x - M_{x+n} + R(A_x^{(n)}) D_{x+n}$$

$$R(A_x^{(n)}) = \frac{M_x - M_{x+n} + R(A_x^{(n)}) D_{x+n}}{D_x}$$

$$R(A_x^{(n)}) = \frac{M_x - M_{x+n}}{D_x} + R(A_x^{(n)}) \frac{D_{x+n}}{D_x}$$

Dacă observăm această formulă, vedem că $\frac{M_x - M_{x+n}}{D_x}$ este valoarea unei prime fixe pentru o asigurare temporală de capital, iar $\frac{D_{x+n}}{D_x}$ este valoarea primei fixe a unei asigurări de capital pentru cas de viață. Deci:

$$R(A_x^{(n)}) = A_x^{(n)} + R(A_x^{(n)}) {}_n C_x$$

$$R(A_x^{(n)}) - R(A_x^{(n)}) {}_n C_x = A_x^{(n)}$$

$$R(A_x^{(n)}) [1 - {}_n C_x] = A_x^{(n)}$$

$$R(A_x^{(n)}) = \frac{A_x^{(n)}}{1 - {}_n C_x}$$

Sau din formula

$$R(A_x^{(n)}) = \frac{M_x - M_{x+n}}{D_x} + R(A_x^{(n)}) \frac{D_{x+n}}{D_x}$$

$$R(A_x^{(n)}) - R(A_x^{(n)}) \frac{D_{x+n}}{D_x} = \frac{M_x - M_{x+n}}{D_x}$$

$$R(A_x^{(n)}) 1 - \left[\frac{D_{x+n}}{D_x} \right] = \frac{M_x - M_{x+n}}{D_x}$$

$$R(A_x^{(n)}) = \frac{\frac{M_x - M_{x+n}}{D_x}}{1 - \frac{D_{x+n}}{D_x}}$$

$$R(A_x^{(n)}) = \frac{M_x - M_{x+n}}{D_x - D_{x+n}}$$

2. *Casul primei anuale.*

O persoană de x ani, plătind prime anuale în decurs de n ani, își asigură pentru decursul acestui timp un capital de 1 cor. dacă se va întâmpla să moară. Dacă însă nu va muri în decursul acestor n ani, atunci la sfârșitul lor să i se restituie, fără interese, toate primele plătite. Care va fi prima anuală în acest cas? S'o însemnăm cu $R P(A_x^{(n)})$ și să presupunem, că se asigură l_x persoane, cari vor plăti primele anuale în decursul anilor n întocmai ca la cazul primei anuale la asigurări temporale de capital în cas de moarte. Valoarea actuală a acestor prime va trebui să fie egală cu valoarea actuală a capitalelor, ce se plătesc asiguraților, cari mor în decursul anilor n , precum și cu valoarea actuală a primelor, ce se restituie asiguraților, cari trăesc după n ani. În cazul acesta fie-căruia i se vor restitui câte n prime. Astfel:

$$R P(A_x^{(n)}) l_x + \frac{R P(A_x^{(n)}) l_{x+1}}{q} + \dots + \frac{R P(A_x^{(n)}) l_{x+n-1}}{q^{n-1}} = \frac{d_x}{q} + \frac{d_{x+1}}{q^2} + \frac{d_{x+2}}{q^3} + \dots + \frac{d_{x+n-1}}{q^n} + \frac{n R P(A_x^{(n)}) l_{x+n}}{q^n}$$

Scoatem factorul comun $R P(A_x^{(n)})$ și dividăm totdeodată ambele părți ale ecuațiunei cu q^x ,

$$R P(A_x^{(n)}) \left[\frac{l_x}{q^x} + \frac{l_{x+1}}{q^{x+1}} + \dots + \frac{l_{x+n-1}}{q^{x+n-1}} \right] = \frac{d_x}{q^{x+1}} + \frac{d_{x+1}}{q^{x+2}} + \frac{d_{x+2}}{q^{x+3}} + \dots + \frac{d_{x+n-1}}{q^{x+n}} + n R P(A_x^{(n)}) \frac{l_{x+n}}{q^{x+n}}$$

$$R P(A_x^{(n)}) [D_x + D_{x+1} + D_{x+2} + \dots + D_{x+n-1}] = C_x + C_{x+1} + C_{x+2} + \dots + C_{x+n-1} + n R P(A_x^{(n)}) D_{x+n}$$

$$R P(A_x^{(n)}) [\Sigma D_x - \Sigma D_{x+n}] = \Sigma C_x - \Sigma C_{x+n} + n R P(A_x^{(n)}) D_{x+n}$$

$$R P (A_x^{(n)}) [N_x - N_{x+n}] = M_x - M_{x+n} + n R P (A_x^{(n)}) D_{x+n}$$

$$R P (A_x^{(n)}) [N_x - N_{x+n}] - n R P (A_x^{(n)}) D_{x+n} = M_x - M_{x+n}$$

$$R P (A_x^{(n)}) [(N_x - N_{x+n}) - n D_{x+n}] = M_x - M_{x+n}$$

$$R P (A_x^{(n)}) = \frac{M_x - M_{x+n}}{(N_x - N_{x+n}) - n D_{x+n}}$$

b) Asigurări de probă.

Casul primei fixe.

O persoană de x ani se asigură astfel, ca, plătind o primă fixă, să primească eređii sei la moartea sa, dacă aceasta se întâmplă după trecerea de n ani, un capital de 1 cor., dar cu condițiunea că dacă s'ar întâmpla să moară în decursul acestor n ani, atunci eređilor săi să li-se restituie, fără interese, prima plătită. Care va fi prima fixă?, pe care s'o însemnăm cu $R ({}^{(n)}A_x)$ și să presupunem că se asigură l_x persoane, cari vor plăti $l_x R ({}^{(n)}A_x)$ prime. Valoarea acestor prime va trebui să fie egală cu valoarea actuală a tuturor restituirilor, ce le face societatea acelor asigurați, cari mor în decursul anilor n , precum și cu valoarea actuală a capitalelor, cari se plătesc la moartea acelor asigurați, cari mor după trecerea anilor n . Rezonând și purceđend în felul de până acuma, vom ajunge să constatăm, că

$$R P ({}^{(n)}A_x) = \frac{M_{x+n}}{D_x - (M_x - M_{x+n})}$$

Sau

$$R ({}^{(n)}A_x) = \frac{{}^{(n)}A_x}{1 - A_x^{(n)}}$$

Iar pentru cazul primei anuale, dacă o însemnăm cu $R P ({}^{(n)}A_x)$ constatăm că

$$R P ({}^{(n)}A_x) = \frac{M_{x+n}}{(N_x - N_{x+n}) - (S_x - S_{x+n} - n M_{x+n})}$$

Cu aceste am fi terminat calculațiunile asigurărilor cu condițiunea restituirii premiilor.

LEGISLAȚIUNE.

Proiecte de lege și revisuirea legii comerciale. Ministrul president Coloman Széll în luna trecută a raportat dietei, că ministrul de comerț, ministrul de finanțe și cel de agricultură vor presenta încă în sesiunea actuală mai multe proiecte de lege, a căror desbatere va fi cel mai apropiat program de muncă al dietei. Între altele vor fi prezentate proiecte de lege despre modificarea §-lui 50 din legea industrială, despre

transcrierea frauduloasă a firmelor și despre căile ferate vicinale. Proiectul despre căile ferate vicinale e elaborat de consilierul ministerial Iuliu Mándy, și s'au ascultat deja și părerile ceșeurilor de experți în această privință.

De la ministrul de finanțe se așteaptă proiect de lege despre noua distribuire sau arondare a contingentului pentru ferberea spiritului, iar de la ministrul de justiție proiect de lege despre comerțul cu mărfuri.

Cea mai importantă lucrare însă se pare a fi revisuirea legii comerciale, pusă în plan prin ministrul de comerț, Alexandru Hegedüs, care în aceasta privință a și cerut părerea cercurilor competente comerciale. Desvoltarea vieții comerciale face necesară amplificarea, respective îndreptarea dispozițiilor din această lege cu privire la firme și improtocolarea firmelor, cu privire la voiagiori și agenți, la calfe și conducători de prăvălii în ceea-ce privesce raporturile de drept ale acestora. În legătură cu aceasta vor trebui să se introducă modificări și în legea industrială. Asemenea și legea însoțirilor va fi modificată, mai ales partea privitoare la societățile pe acții, în care se vor statorî mai strict datorințele direcțiunilor și comitetelor de revisiune, și se vor da cadre mai largi controlului. Același ministru va prezenta noue proiecte de lege și despre asigurări și cumpărări pe rate. Unele dintre aceste reforme vor fi puse în lucrare încă înainte de codificația generală.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

INDUSTRIE.

Ordonanțe de ale ministrului de comerț. Cu data 13 Iulie a. c. ministrul de comerț Hegedüs a adresat camerei comerciale și industriale din Brașov o ordonanță, în care își expune impresiunile și părerile, câștigate cu ocaziunea ultimei sale călătorii prin părțile ardelenene, asupra industriei din Brașov și de pe întreg teritoriul acestei camere, de care se țin comitatele Brașov, Făgăraș, Târnava-mare și Sibiu, și indică direcțiunea de urmat în viitor cu concursul acestei camere în favorul industriei. Spune că a avut ocaziune să viziteze unele stabilimente industriale și mica expoziție aranjată din produsele industriale ale Brașovului. Din cele vădute și experiate constată aparițiuni îmbucurătoare în ce privesc industria de fabrică a țesutului lănei, care, desvoltată corespunzător, își va păstra și pe viitor locul în mijlocul marelui concurs; aparițiuni îmbucurătoare se manifestă și la industria pielăriei și de teracotă, etc., cari n'au nevoie decât de o cultivare binevoitoare, pentru-ca să apuce pe calea sigurei desvoltări. Semne de decadență a constatat la vechea și răspândită industrie manufacturală, care organizată fiind în mod corespunzător, cu unelte de muncă și cu credit, ar pute să-și recâștige forțele vechi și să devină un mijloc puternic pentru consolidarea raporturilor economice ale Brașovului și ținutului său.

Ordonează deci înaintarea unui studiu amănunțit din partea camerei, și de propuneri concrete, ce are de gând a-le executa cât mai îngrabă cu

privire la întreg teritoriul camerei, îndeosebi cu privire la orașele: Brașov, Făgăraș, Sighișoara, Mediaș și Sibiiu. Totodată a ordonat și inspectorului reg. industrial de cerc, să dea camerei tot ajutorul de lipsă pentru a se pute constata mai ales pedecile, cari stau în calea dezvoltării fabricilor, și mijloacele prin cari s'ar pute ele delătura. Cere să i-se arate cari rami ai industriei manufacturale posed acolo capacitate de dezvoltare, și cari anume ateliere de industrie manufacturală au lipsă de sprijin, și în ce direcțiune li s'ar pute ajuta.

Ministrul nu ofere capitale, ci are de gând să iee dispozițiuni serioase pentru înlăturarea greutăților de circulațiune și producțiune, pentru suplinirea lipsei de cunoscințe specialiste, pentru ușurare în aquirarea materialului și distribuirea de unelte necesare industriei manufacturale, precum și pentru îmbunătățirea raporturilor de credit.

— În chestia promovării industriei în Săcuime ministrul de comerț a adresat o ordonanță și camerei de comerț și industrie din Murăș-Oșorheiu, cum și inspectorilor industriali și comiților supremi ai comitatelor de pe teritoriul acelei camere (Murăș-Turda, Odorheiu, Ciuc și Treiscaune).

COMERCIU.

Raportul camerei de comerț și industrie din Brașov pe a. 1899. Din acest raport ce se extinde pe 42 pag. și care a fost prezentat ministrului de comerț, scoatem unele date mai de interes pentru cetitorii „Rev. Econ.”

În anumite ramuri economice s'a întâmplat oarecare îmbunătățire a situațiunii, și îndeosebi recolta a fost în general multămitoare. Dar recolta slabă din România și Bulgaria a adus cu sine scăderea în măsură însemnată a comerțului nostru extern.

Fiind-că cu finea a. 1903 expiră convențiunile noastre comerciale cu cele mai multe state din vestul și centrul Europei, este neapărată trebuință să ajungem până atunci și la încheerea unei convențiuni tarifale cu România și cu celelalte state balcanice, unde — la din contră — statele industriale din vestul Europei ne vor face concurență tot mai mare și vor ajunge cu timp a exploata singure acest teren.

În anul expirat s'au înființat în districtul camerei 13 întreprinderi noue industriale mai mari. Se remarcă industria textilă, care nu poate arăta o asemenea extindere în nici o altă parte a țării. Acesteia ar trebui să i-se dea o dezvoltare și mai extinsă și mai solidă. Industria indigenă peste tot se va pute promova, între altele, prin preferirea produselor indigene. Tendința principală trebuie să fie îndreptată în prima linie asupra împințării spiritului de întreprindere industrială, asupra capabilității de producțiune industrială, la nivelul progreselor industriale din statele mai înaintate, și asupra cultivării puterilor speciale tehnice și a creșterii unui material de lucrători corespunzători.

O altă condițiune indispensabilă pentru dezvoltarea prosperă a vieții economice și pentru ridicarea puterii de câștig peste tot, dar cu deosebire în ce privesce industria noastră mică, trebuie considerată, pe lângă creșterea dibăciei speciale, într'un sistem echitabil de dare și într'o procedură tot atât de echitabilă la măsurarea dărilor. O atențiune deosebită merită și dările locale.

În anul 1899 s'au înscințat 968 industrii noue (și afaceri comerciale) cu 71 mai multe ca în 1898, și au încetat de a mai exista 271; deci un spor de 697.

Recolta de cereale a fost în general bună. Prețurile au fost însă în continuu reduse. Exportul a lăncezit aproape cu desăvîrșire. Ceva compensare au avut neguțătorii de produse din Brașov prin exportul de fân în România.

Ținutul Mercurei a avut un an mănôs de *vin*. Comerțul a fost vioiu. La gara din Mercurea s'au încărcat și expedit peste 180 vagoane de vin. *Poame* sau făcut destule s. e. în cerul Sebeșului, și s'au vîndut în Budapesta, Viena, Germania și România. *Hemeiu* (la Sighișoara) s'a recoltat puțin și nici acela nu s'a căutat. Tîrgul de *cănepă* dela Cîncul-mare a fost slab. Prețul *tăbacului* dela Făgăraș a fost mic (46 cor. de maje metr.). Vîndarea *lemnului* a fost mai anevoioasă ca în an. tr. și prețurile au scăzut. Cu lemnul de construcțiune și tehnic a început a ne face concurență America. Exportul de *piei* și *blănării* devine din an în an mai mic, deoarece economia de oi în Ardeal a început să decadă. Negoțul cel mai mare de *ouă* la noi e în mâna firmelor din Viena și-și are centrul în Sighișoara, unde ouăle se adună de cătră agenți și se trimit în cantități mari spre Hamburg și în Anglia.

Industria. În a. tr. s'au înființat 13 întreprinderi industriale nouă, dintre cari 6 mori, 1 fabrică de asfalt, un fereștrău, o fabrică de sticlă, 3 torcătoria și țesătoria de lână, 1 fabrică de postav cu un capital de 747,243 cor.; în ele sunt aplicați 138 lucrători. Se impune instituirea unui inspector industrial pentru districtul camerei, care să urmărească acțiunile mai mari pe terenul industriei, etc. *Fabrici de mașini* sunt 7, cari în cea mai mare parte lucrează pentru exportul în România și Bulgaria.

Instalațiunea de electricitate din Sadu a societății pe acțiuni din Sibiu se validează, pe lângă însemnătatea ei pentru iluminare, și prin punerea în lucrare a mai multor întreprinderi industriale: 5 fabrici de salam, 3 țesătoria, 3 strungării, 2 tipografii, 1 fabrică de mașini agricole, o compactorie de cărți, 1 perierie, 1 întocmire pentru tăierea lemnului, o fabrică de piele, 1 moară, 1 brutărie, 1 berărie, 2 fabrici de soda, 1 școală specială de pantofărie și industrie de piele și alte multe instituite. În mai multe orașe ardelenesci este în curgere întemeierea de asemenea instalațiuni electrice menite a potența în scurt timp activitatea industrială.

Industria de peatră, lut, ciment și sticlă sunt împedecate a lua o dezvoltare mai mare prin frachțul urcat al materialului brut, ce se impoartă din străinătate, ca marmora, granitul etc. cum și al mărfurilor ce noi trebuie să exportăm.

Industria de lemn. Tot mai mulți antreprenori străini cumpără complexe de păduri mari pentru a prelucra lemnul în ferestraie și a-l preface în lemne comerciable. Un astfel de ferestruu s'a întocmit în Sibiiu și altul lângă Agnita. Lemnele prelucrate se transportă înspre Austria, Germania, etc. Lipsa de drumuri bune de pădure și comunale, cum și de linii ferate industriale este mare pedecă pentru o exploatare mai intensivă industrială a pădurilor de stejar. *Măsarilor* le face concurență importul de mobile mai fine, iar *măsăria de construcțiune* nu e considerată după cuviință la darea în antreprisă a zidurilor publice. *Putinăria* dă neîncetat înderēt cu deosebire pentru-că exportul în România devine din ce în ce mai nesigur. *Industria de piele* se luptă cu greutate, din cauza că desfacerea produselor e greoaie, materialul brut scump, încărcarea cu dare prea mare. Partii mai mici de piele s'au exportat în Austria de jos, Stiria și Galiția. *Curelăria* n'are o situațiune îmbucurătoare, indeosebi pentru-că nu i-se face accesibilă participarea la furnisări pentru trebuințele armatei. *Industria textilă* pe teritoriul acestei camere face progrese, cu toate-că exportul spre orient lasă mult de dorit, cu toate-că prețurile lânii au ajuns la 30—40%, și statul nu i-a dat în totdeauna sprijinul necesar. Plasarea produselor celor 400 postovari din Cisnădie n'a fost nemulțămitoare. Cele 100,000 bucăți de dimie au fost plasate în interiorul țării, parte în Galiția și Bucovina. Torcătoriile înființate în anii din urmă în număr mare cu motori electrice au îmbunătățit foarte mult produsele și le-au făcut mai aacomodate pentru tirg. Asociațiunea postovarilor din Cisnădie se ocupă de present cu planul de a mări școala specială de țesut, care este un factor important pentru promovarea industriei de acolo, înființând un atelier de instrucțiune, unde să se arate elevilor din acel institut și măestrilor tineri toate fazele industriei textile dela materia primă până la stofa gata de croit. Influență binefăcătoare cu privire la dezvoltarea *industriei de bumbac* ar avē înființarea unei școale de atare natură — în Sighișoara. *Industriei de flanelărie* i-se face mare concurență din partea industriei austriace și mai ales a celei boeme cu produse făcute în cea mai mare parte din bumbac și lână artificială. *Furnăria* se află în descompunere. Din 65 măestri de sine stătători în Brașov, cari lucrau cu 150—160 calfe, ați se mai află numai 8 măestri cu 6 sau 7 calfe și acestia încă se ocupă neîncetat cu ideea de emigrare. *Croitorii și pantofarii* sufer din cauza importului în masă a mărfurilor de fabrică streine (austriace). Prețurile *hârtiei* au fost nefavorabile în urma supraproducțiunii generale. Situațiunea *industriei de morărit* a fost foarte grea sub influința scăderii prețurilor grâului și făinei. Producțiunii de *salam* i-a fost nefavorabil timpul. *Industria de zahar* încă are a luptă cu multe greutate: tarifele mari pentru piețele de exportățiune, procurarea din depărtări a materialului brut, frachtul indicat pe căile noastre ferate și lipsa de lucrători. *Industria de spirt* este mereu neliniștită de direcțiunea agrară, care pășese tot mai îndrăsneț în contra fabricilor de spirt; însă reducțiunea și mai mare a contingentului de producțiune a acestor fabrici mari nu poate fi privită nici ca un interes de

stat, nici ca un interes general economic . . . Mersul afacerilor rafineriei de *petroleu* a fost în general mulțamitor. Cercurile competente se avisează a crea o protecțiune în contra petroleului românesc și rusesc. Fabricațiunea de *luminări de ștearină* (Sibiu) suferă sub povara concurenței austriace. În ce privește fabricațiunea de *săpun*, desfacerea s'a mișcat între limitele normale. Fabricațiunea de *spodiu* și *cleiu* stau sub o presiune puternică a fabricilor mari. Fabrica de *acid sulfuric și gunoiu artificial* din Brașov a participat la exportul în România cu 284 vagoane, din care 77 vagoane de gunoiu superfosfat. *Industria edilă* a avut în unele locuri o activitate destul de intensivă, și industriașii ar pute să aibă un profit aievea bun, numai într'unindu-se în societăți de construcțiune, pentru-ca asociați să poată păși cu succes în contra antreprenorilor străini. Dar este necesară luarea de măsuri legale, ca orașele să fie obligate a-și face statute proprii pentru darea în întrepriză de zidiri publice și furnituri, în cari ar trebui să fie exprimată cu toată stricteța preferința industriei locale. Din cercurile *tipografilor* se exprimă de nou dorința, ca să se decentralizeze furniturile pentru stat și pentru alte oficii publice, cari au necesitatea de tipărituri multe.

În *comerciul de detal* nu s'a arătat o mișcare mai viuă din cauza, că prețurile produselor agricole din anul trecut au fost în continuu scădute. Din altă parte agenții străini de detal manevrează în paguba detailiștilor locali solidi, relativ greu încărcăți cu dări. E o dorință ardentă să se introducă o ordine de concurs înăspriță și o protecțiune mai eficace a creditorilor, cum și să se restrângă târgurile de țară. Întreprinderi comerciale s'au improtocolat la tribunalele competente 26.

Comunicațiunea. Pentru a corespunde dorinței comercianților din Făgăraș, dar și a lumii comerciale din Brașov, se resuscitează și de data aceasta importanța legăturii printr'o cale ferată Brașov—Făgăraș. Legătura aceasta va fi simțită în măsură cu mult mai mare, când va fi deschisă linia ferată prin Turnu-roșu cu România.

Institute de bani pe teritoriul acestei camere s'au întemeiat în a. expirat 10.

AGRICULTURĂ.

Situațiunea agricolă.

În *Ungaria*. Pe baza rapoartelor intrate până la 30 Iulie a. c. dela referenții permanenți, ministerul de agricultură a publicat următorul exposeu despre starea semănăturilor și împrejurărilor agricole:

În decada a treia a lunei Iulie a domnit ferbințeală mare și uscăciune, după cari în ultimile zile ale lunei a urmat timp răcoros și ploios ce a împospătat plantele de săpat, cari în parte începuseră a-se ofili. Uscăciunea a fost favorabilă seceratului și îmblătitudului, dar de altă parte a

causat mari pagube. Unele spicoase în întreagă țeara au suferit în mod simțitor, așa că în multe regiuni grâul, secara, orzul și ovėsul au dat rezultate nefavorabile atât cualitativ cât și cuantitativ. La finea lui Iulie s'a efectuat secerișul în regiunile de sus ale țării și în Transilvania, și acolo unde economii au calculat la o calitate bună și la o cuantitate abundentă, în mare parte s'au vădut înșelați în așteptările lor, așa că în urma acestora prospectele secerișului în întreagă țeara s'au dovedit mai nefavorabile; conform rapoartelor acest rezultat nefavorabil a fost cauzat de ferbințeala cea mare, de furtuni, de ploaie și grindină.

Grindina a cauzat pagube și în zilele ultime în vr'o 8 comitate ardelene și în vr'o 6 ungurene. De grindină au suferit în mai multe locuri plantele de săpat, în singuratiche locuri au suferit și spicoasele. De altă parte în unele regiuni recoltele în privința cualitativă nu lasă nimic de dorit; boabele sunt grele și au culoare frumoasă. De altcum în întreagă țeara se află cualități de tot felul recolta din est-an a rămas îndărătul așteptărilor . . . , și evaluările împărțășite deja nu se pot privi ca definitive.

. . . . Teritorul semănat cu grâu de toamnă și de primăvară în întreaga țeară este de circa 5.515,000 jug. cat., iar recolta se evaluează acum la 36·58 milioane măji metriche. În a. tr. s'au recoltat 38·45 mil. m. m., și astfel recolta din acest an va fi cu vr'o 2 mil. m. m. mai mică, și cualitativ cu 15—20% mai slabă decât cea din 1899. . . .

Teritorul semănat cu secară și îndoitori (grâu mestecat cu secară) este de circa 1.840,975 jug. cat. . . . Recolta secării se compută a fi abia mijlocie . . . și anume în total de circa 10·33 mil. m. m. În a. tr. au fost aproape 12 mil. m. m. Astfel și recolta de secară în an. acesta este mai mică decât în a. tr.

Cu *orz de vară* a fost semănat un areal de 1.787,292 jug. cat. și recolta în total se compută la 11·27 mil. m. m. În a. tr. s'au recoltat 13·41 mil. m. m. . . . Deci și aici mai puțin.

Cu *ovės* au fost semămate 1.685,304 jug. cat. și recolta totală se compută la 10·26 mil. m. m. În a. tr. s'au recoltat 11·79 mil. m. m. . . . În urmare și ovės are să fie mai puțin ca în a. tr.

Cucuruzul. Timpul secetos a împedecat formarea boabelor, și în multe ținuturi a cauzat vesteđirea frunđelor. Ploaia din zilele ultime a lunei Iulie parțial a improspetat semănăturile de cucuruz. O recoltă bună se poate aștepta numai urmând ploi. Unde și unde vermii încă au cauzat pagube.

Cartofilor le-a stricat seceta, în multe locuri insectele, putređirea și peronospora. Ploaia ar mai pute să ajute cartofilor târđii.

Legumile, păstăioasele și curechele au fost năpăstuite de secetă. Curechiului i-au stricat insectele.

Hemeiul va da recolte slăbuțe. El are lipsă de ploaie. Cel timpuriu s'a recoltat deja.

Meiul și hirișca au rămas îndărăt din lipsa de ploaie. . .

Cânepa în general s'a desvoltat bine, inul însă numai în parte.

Tăbacului încă i-a stricat seceta...

Napii de zahar și cei de *nutreț* au suportat bine uscăciunea; dar și pentru ei ar fi necesară ploaie abundentă.

Nutrețurile artificiale. A doua, respective a treia cositură de trifoiu și lucernă, a fost mijlocie, în multe locuri cuantitativ slabă, cualitativ bună. *Cucuruzul* de nutreț și *mohorul* au început a se vesteși în urma uscăciunii.

Livezile vor da o recoltă cuantitativ slabă, cualitativ bună.

Pășunile cele mai multe sunt lipsite de iarbă.

Viile vor da o recoltă mai slabă decât cea prevădută în luna trecută.

Pometurile promit recolte foarte slabe și numai în singuraticile regiuni ale Transilvaniei se poate aștepta un rezultat mijlociu.

În *România* timpul seceratului a fost foarte favorabil. *Grâul* a dat recolte excelente, și tăciune nu s'a semnalat din nici o parte. *Oarzele* de toamnă de asemenea au dat recolte foarte bune; cele de primăvară însă au fost mai slabe. *Ovesele* timpurii dau recoltă bună; cele târzii sunt slabe, unele au fost cosite, iar altele trebuie arate. *Porumbul* timpuriu a legat și nu duce lipsă de ploaie, cel de tot târziu — în jumătatea a doua a lui Iulie — abia se săpase de primadată, iar unele au rămas nesăpate.

Întorsul miriștilor și a ogoarelor în scopul semănăturilor de toamnă numai puțini agricultori le-au efectuit.

Fân s'a făcut îndestul și bun aproape în toată țara. Mai toate *viile* sunt încărcate cu struguri; o astfel de abundență n'a fost de mult. *Prunii* se desbină sub greutatea fructelor.

În *Rusia*, timpul secerișului a fost favorabil; producțiunea însă nu va întrece mijlocia nici chiar în regiunea cea mai producătoare: Odesa.

În *Germania*, cu toate-că perspectivele s'au îmbunătățit în privința săcării, recoltele ei vor fi sub mijlocii; recoltele de grâu vor fi bune.

În *Belgia* și *Olanda* secara și rapița s'au recoltat în condițiuni favorabile.

În *Anglia* căldurile mari au grăbit coacerea cerealelor, astfel că secerișul s'a început mai de timpuriu ca de obicei; sunt însă temeri, că această coacere prea grabnică, poate să aibă urmări desavantajoase cu privire la cantitatea recoltelor.

În *Statele-Unite* recolta de grâu se socotese între 157.500,000 și 192.500,000 hectolitri.

În *Republica Argentina*, dela 1 Ianuarie s'au exportat 21.254,000 hectolitri față cu 14 milioane hl. exportati în periodul corespunzător al anului trecut.

Diarul englezesc *Evening Corn Trade* ajunge la următoarea evaluățiune a recoltei prezente de grâu din Europa: producțiunea totală 522.000,000 hl. În urmare, pentru a pute preîntimpina trebuințele consumațiunii sale, Europa va trebui să importeze din celelalte continente 84.100,000 hl. de grâu.

Despăgubirea daunelor cauzate cu privilegiul manevrelor.

În sensul legii trupele militare nu pot fi împiedecate a-și face exercițiile și pe teritoriul proprietăților private; paguba însă trebuie rebonificată proprietarului. Ea trebuie estimată prin jitar și înștiințată comandantului de trupă imediat după exerciții. Dacă suma estimată este acceptată de ambe părțile, se va solvi numai decât proprietarului. În cas contrar se exmite o comisiune de estimare, a cărei judecată este obligatoare pentru amândouă părțile. Pagubele ce soldații le-ar cauza afară de serviciu, au să le rebonifice ei înșiși, și jitarul are să procedă contra lor întocmai ca și față cu civilii.

*

Comerțul cu bucate în România. În Iulie exportul de cereale n'a luat un avânt mai simțitor. Abia pe la sfârșitul lunei târgul a început a se mișca, și numai după-ce au sosit știri, că Statele-Unite ale Americii vor pute exporta în anul acesta cu 60—70 milioane mai puțin ca în a. tr. Dintre porturile românesci, acela al Brailei este singur în plină activitate; în celelalte porturi vânzările sunt mai lente.

*

Stațiuni de medici veterinari. După-ce legea privitoare la stătuirea veterinarilor s'a sancționat în timpul din urmă, guvernul va sistematiza în diferitele părți ale țării vr'o 60 stațiuni nouă de medici veterinari. Înmulțirea acestor stațiuni și peste tot a personalului medicilor veterinari are să influențeze negreșit în mod binefăcător interesele agricultorilor; căci cine nu știe, că până acum abia la 2—3 cercuri pretoriale se venia câte un veterinar? Iar de altă parte, nefiind acest personal la îndemână, câte pagube nu îndură bietul plugar?

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, în 5 August 1900.

Atentatul contra regelui Italiei Humberto a revoltat lumea întreagă și un strigăt de compătimire a cuprins inimile omenimei care nu-și știe da seama, că ce a putut îndupleca pe ferocii anarhiști de a stinge o viață atât de nobilă și cu atâta interes chiar pentru clasele muncitoare, cărora le aparține și ucigașul. Acest fapt tragic a deprimat și bursele, așa că numai cu incetul au putut ajunge la stadiul normal. Cursurile au ramas însă ferme în urma credinței generale, că situațiunea Italiei din punct de vedere al politiceii internaționale nu va suferi nici o sguduire, ce ar pute altera nefavorabil constelațiunea politică de astăzi. Din contră lumea se nutrește cu speranța că Victor Emanuel va merge pe calea urmată de tatăl său, adică va ține strins la tripla alianță.

Situațiunea din China nu s'a schimbat aproape de loc, cu excepțiunea unor știri, încă neconfirmate, că ambasadorii puterilor europene ar fi încă

în viață. Cu toate acestea însă lumea politică și financiară rămâne sceptică și îngândurată în urma temerii, că cel mai apropiat moment ne poate surprinde cu știri mai rele. Singurul simptom favorabil în chestiunea Chinei este faptul, că puterile europene au rămas în permanentă unire, cu toate încercările regimului Chinei de a le învrăjbi.

Evenimentele din Serbia, cari la început dăduseră naștere la serioase îngrijiri, nesciindu-se cum se vor desvolta lucrurile, — au luat acum un aspect liniștitor în urma ovațiunilor făcute regelui în toată țara și în urma ținutei Cabinetelor europene față de cununia regelui. Astfel se poate spera, că furtuna, care amenința a se descărca asupra Belgradului, a trecut fără să cauzeze daune serioase.

Alte două momente favorabile sunt de a se lua în considerare, pentru ca să putem aprecia desvoltarea cursului efectelor pe piețele internaționale. Unul este recolta și celalalt situațiunea tirgului monetar. Știrile lansate (de cari și noi am făcut amintire în ultimul raport) cu privire la recolta insuficientă a Statelor Unite, au fost false și fără temei, fiindcă în urma datelor mai noue recolta dă un rezultat satisfăcător. Se constată mai departe că Austro-Ungaria, România, Rusia și chiar Germania se vor bucura de o recoltă bună. Nu mai încape deci îndoiala, că acest dar al naturii va influința favorabil asupra industriei, și indirect și asupra institutelor de transport. Cu deosebire în Austro-Ungaria recolta joacă un rol cardinal având o netăgăduită influință asupra cursului efectelor de transport.

Ce privește situațiunea tîrgului monetar în genere, el este în permanență satisfăcător. Urcarea etalonului la Banca de Londra „al cărei motiv specific este a se căuta numai în lipsa de bani a Angliei cu purtarea resboiului din Transvaal“, n'a atins de loc celelalte piețe, ba în Berlin s'a mai redus încă dobânda. Nu trebuie însă să trecem cu vederea împrumutul de răsboiu din nou proiectat din partea Angliei în suma de circa 13 milioane funți sterlingi, care va mai da de lucru tirgului monetar; aceasta se poate vedé deja din atragerea deviselor de Londra la Berlin, — un semn că la un moment dat se va exporta mult aur din Berlin la Londra.

Deocamdată însă etalonul redus și facilitatea tirgului monetar, au influințat favorabil asupra tirgului de efecte, și se speră că, — dăinuind situațiunea actuală, — ele vor ajunge la cursurile normale.

Bursa din Viena și Pesta a fost nefavorabil atinse prin afacerea firmei Schossberger din Budapesta, care afacerea puté să devină fatală pentru ambele burse. Mai mult de 80,000 bucăți de efecte ajunseseră în mâna acestei firme, care dacă ar fi fost silită să desfacă (realizeze) acest colos de efecte, ar fi dat naștere la o panică fără păreche, pentrucă Bursa din Viena în actuala ei organizare, n'ar fi fost în stare să primească o cantitate atât de mare de efecte, abstracție făcând dela împrejurarea, că în acest angajament se aflau și multe efecte ungueresci locale, cari chiar și între împrejurări normale, cu greu s'ar fi putut realiza. Astăzi a dispărut acest pericol, dar spiritele nu se pot dumeri asupra împrejurării, că cum a putut

ajunge un speculant privat la angajamente atât de enorme, — ceia ce aruncă o umbră îngrijitoare asupra circulațiunei în genere și în special asupra situațiunei financiare din Austro-Ungaria.

Admitem că firma Schosberger numeră între cele mai solide firme din țeară, și că de ani de zile dispune de o avere cunoscută de toți, dar cu toate acestea firmele comisionere trebuiau să observe, că companionul acestei firme, fără stirea soțului său, dă în continuu ordine de procurare în sume considerabile. Cel puțin agenții firmelor, cari au mijlocit afacerile, trebuiau să facă atente pe firmele lor asupra pericolului, ce se pute nasce. Delăturarea acestui pericol este a se mulțumi Credit-bancului ung., Creditanstalt-ului austriac și Bodencredit-ului austriac, cari au intervenit în momentul celei mai mari nevoi, primind efectele amenințate, cari probabil vor rămâne în cassele lor, până când situațiunea burselor se va fi întărit. În contractul încheiat cu Schosberger s'a stipulat anume, că nu este permisă o realizare momentană sau la timp nepotrivit. Spre acest scop a dat firma Schosberger și o ipotecă separată, care ofere destulă garanție și pentru cazul că cursurile s'ar reduce în măsură mai simțitoare.

Se înțelege însă, că aceste angajamente mari nu s'au desfăcut încă, și bursa totdeauna va avé să țină cont de acest factor amenințător, sciindu-se pozitiv, că firmele amintite nu ș'au procurat efectele pe seama lor, ci vor pândi ocațiuni favorabile pentru a le desface treptat, și din cauza aceasta sunt eschise dela o urcare mai însemnată a cursului cele mai însemnate efecte de speculațiune internațională, pe un timp nedeterminat.

La *Viena*: dintre *acțiuni* de ale băncilor mai căutate în decursul periodului expirat au fost cele de Credit și Bodencredit. Cele dintăiu au fost mai apăstate în urma angajamentului cu Schosberger, dar curând s'au recules; cele din urmă au ajuns la un puternic avans. *Acțiunile de transport* au reportat o circulațiune vioaie, în urma recoltei favorabile. *Valorile montane*, în urma îmbunătățirii tirgului de fer american, iarăși s'au întărit, cu deosebire cele germane.

Fondurile n'au arătat circulațiune mai animată, cu toate că situațiunea tirgului monetar a fost favorabilă. Rentele, în lipsă de afaceri, au suferit chiar reduceri de curs. ◉

CRONICĂ.

Dividendele Băncilor noastre. În tabela dividendelor, publicată în numărul ultim al Revistei noastre, s'au străcurat unele erori de tipar, pe cari le rectificăm prin aceasta, și anume:

„Cordiana“	solvesce	8%	=	C. 8. —
„Economul“	„	9%	=	„ 9. —
„Hațegana“	„	15%	=	„ 15. —

*

† *Nicolae Brinzeiu*, presidentul comitetului de supraveghiare la institutul „Nera“ și paroch în Bozovicu a reposat la 16 Iulie a. e.

Nouă emisiune de acțiuni la „Plugariul“. Direcțiunea institut. de credit „Plugariul“ din *Sécădate* a emis prospect și coală de subscripție la o nouă emisiune de acțiuni pentru urcarea capitalului social la suma de 20,000 coroane. Acțiunile vechi valorând à 116 coroane, pentru a nu micșora valoarea lor, se va solvi și pentru acțiunile acestei emisiuni à 116 cor. plus 2 cor. spese. Terminul de subscriere e fixat până la 1 Septembrie st. n., când va fi a se solvi 10% din suma subserisă, iar restul în 5 rate lunare anticipative. La cas, că se vor subscrie acțiuni preste suma preliminară, direcția va decide urcarea capitalului social la suma de 30,000 coroane.

*

„Ceres“ societate comercială în Satul-nou. La inițiativa dlor Trifon Miclea protopresbiter, Petru Tisu, avocat, Petru Stoica, funcționar de bancă și Ioan Gașpar, învățător, s'a înființat în *Satul-nou* (Réva-Ujfalu) o nouă societate comercială pe acții „Ceres“, cu scop de a mijloci economilor vânzarea și cumpărarea de cereale în condițiuni avantajoase. Constituirea societății s'a făcut în luna trecută și anume au fost aleși membri în direcțiune: *P. Stoica*, președ. și dir. executiv, *George Roșculeț* și *Stefan Negru*; membri în comitetul de supraveghiere: *Trifon Miclea*, președinte, *Petru Tisu* și *Damian Popescu*. Vom da un extras al statutelor acestei societăți.

*

Bancnote noue de 20 coroane se vor pune în circulație pe la mijlocul lui Septembrie a. c. iar cele de 5 cor. numai după-ce notele de câte 10 fl. vor fi scoase din circulație, — așa se scrie din Viena.

*

Falimentul Schosberger. Cătră finea lunei trecute la bursa din Budapesta s'a întâmplat un faliment fără păreche în analele bursei. Un membru al firmei Schosberger a ajuns în concurs cu pasive de șase milioane coroane, atâta era diferența de curs la hârtiile cumpărate en gros de Baronul Ferd. Schosberger. Delăturarea catastrofei mai mari, ce putea urma pentru piața financiară, se datoresce Băncii ung. de credit, Băncii austr. de credit și institutului de credit fonciar, cari în solidum cu Schosberger bătrânul au luat asupra lor angajamentele lui Ferd. Schosberger și au scos din circulație — până la alte timpuri — efectele angajate. Schosberger a jucat à la hausse, a cumpărat, fără acoperire, mulțime de efecte (60,000 acțiuni de credit austriace, 15,000 „Budapesti közuti részvény“ și 5000 acțiuni de ale căilor ferate austriace) în speranța că li-se va urca cursul. Un sindicat de contremineri însă voind să nimicească pe Schosberger, a apăsât tot mai mult cursul, până când Schosberger nu a mai putut susține concurența. Astfel din cauza nesațului de câștig și de provisiuni grase al cutărilor bursieri, țeara era aproape să indure o crisă financiară, ale cărei urmări desastroase nici în deci de ani nu s'ar fi putut repara. Totuși și după aplanarea făcută prin institutele de bani amintite mai sus, speculațiunile lui Schosberger au cauzat țerii pagube de cel puțin o sută milioane. Mai ales posesorii mici ai efectelor angajate în specula-

țiunea aceasta, au îndurat pagube enorme. Ferd. Schossberger a fost dat afară din firma Schossberger.

Proces de usură. În Scăiuș (lângă Lugoj) decurge un proces monstru contra cămătarului evreu Abraham Friedmann. Mulțime de țerani români din Scăiuș, Dragomirești, Remetea-Pogănici, Firlug, Dezești, Zorlenț, Brebul, Delinești, Valea-mare, Duleu, Valea-pai, etc. au fost ștorși, și despoiați deci de ani din partea acestui cămătar fără suflet, care se așezase în Scăiuș sărăntoc, iar' acum e boier mare. Arătarea contra usurarului s'a făcut direct la ministrul de justiție prin Vasilie Canea și consoții. În urma acestei arătări ministrul a dispus, ca procurorul din Lugoj să introducă cercetarea pe cale polițial-administrativă. S'au ascultat până acum mulțime de martori din comunele înșirate mai sus. Poporul așteaptă cu mare încredare finalizarea procesului.

Contra emigrărilor. Ministerul de interne a dispus tuturor autorităților municipale să lucre pe cale administrativă și economică pentru a împedeca numeroasele emigrări. În ordinul său ministrul declară, că libertatea personală nu i-se poate restringe nimărui, adecă cu forța nime nu se poate oprî dela emigrare; dar își ține de datorință a dispune, ca să fie luată la goană activitatea neiertată a agenților, cari cu graiul și în scris momesc locuitorii la emigrare, tipăriturile în acest scop trebuie confiscate, iar poporațiunii să i-se arate prin publicațiuni urmările triste și păgubitoare ale emigrărilor. Ministrul își rezervă pe viitor dreptul a libera singur pasapoartele. Autoritățile vor avé în fine să inainteze guvernului raport amănunțit cu privire la mijloacele și modalitățile cari, după părerea lor, ar fi potrivite pentru combaterea cu succes a curentului de emigrare.

Productele României la expoziția din Paris au fost clasate în primele rinduri între produsele tuturor țărilor. Cerealele și vinurile au obținut marele premiu, apoi minele, sarea și petroleul, de asemenea și pădurile statului. Domeniile coroanei au obținut *media 19* pentru agricultură. Un singur francez producător de vinuri a obținut *media 20*, adecă cea mai mare. Dintre 333 expozanți de cereale din România au fost premiați 307, și anume: 9 au primit mențiuni de onoare, 6 mari premii, 80 medalii de aur, 129 de argint și 83 de bronz.

Expozițiunile franceze. Prima expozițiune în 1798 a avut 110 expozanți și a ținut 3 zile. Cu privire la 7 expozițiuni ce au urmat până cătră finea primei jumătăți a secolului al XIX lipsesc ori-ce date. La expozițiunea din 1849 au luat parte 4532 expozanți. La prima expozițiune universală franceză deschisă în 1855 participară 24,000 expozanți, la cea din 1867: 52 000, la cea din 1878: 53,000, la cea din 1889: 95,000, iar la cea din anul acesta sunt peste 140,000 expozanți. Proporțional cu numărul expozanților a trebuit firesce să se deo o întindere mai mare și teritorului necesar pentru instalarea obiectelor expuse.

ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC.

Stipendii pentru învățăceii dela școala de sculptură și artă din Arad. „Asociațiunea națională aradană pentru cultura poporului român“ a scris concurs cu *terminul 15 August st. n. a. c.* la 2 stipendii de câte 200 cor. pentru învățăceii dela școala de sculptură și artă din Arad, la 2 stipendii de câte 100 cor. pentru 2 sodali meseriași, cari ar dori să se perfecționeze în străinătate, și la 8 stipendii de câte 50 cor. pentru învățăceii, cari voiesc a se aplica la vre-o meserie. Petițiunile sunt a se adresa directorului Asociațiunii, dlui Petru Truța, avocat în Arad.

*

Trei stipendii pentru școale economice. Cu *terminul până la 15 August a. c. st. n.* comisiunea economică a comitatului Sibiiu a scris concurs la 1 stipendiu de 1200 cor. și la 2 stipendii de câte 200 cor. Cel dintâiu este merit pentru tinerii cari doresc să frecventeze academia agricolă din Magyar-Ovár, iar cecelelalte doue pentru tinerii cari doresc să cerceteze școala agricolă din Mediaș, sau altă școală agricolă din patrie. Concurenții trebuie să dovediască că aparțin comitatului Sibiiu și că sunt înscriși la școalele din vorbă.

*

Escursiune la școala agronomică și economia de model din Ciacova. La 15 Maiu st. n. a. c. elevii institutului pedagogic-teologic din Caransebeș, conduși de profesorii lor, au cercetat numita școală agronomică și economia de model. În ziua primă li s'au arătat grajdurile și vitele de rassa Pinzgau, apoi colecțiunile și salele de învățământ. Aici li s'au dat explicări asupra diferitelor rasse de vite cornute, cai, rimători, oi și paseri domestice, iar pe urmă s'au făcut experimente cu descărcarea tunurilor pentru înlăturarea nourilor de grindină. În ziua a doua au fost conduși la economia de model, unde domnesce cea mai exemplară ordine și curățenie în toate, cum și o disciplină escelentă a elevilor și personalului de serviciu. Frumseța și curățenia vitelor, a grădinei și scoalei de pomi a fost surprințătoare. S'a dat explicări despre cultivarea pomilor; iar după-ameași li s'au arătat mașinile agricole, holdele și arboretul. S'a cosit cu mașina și s'a dat oaspeților explicări despre rotațiunea, ce se practică în economia de model a școalei.

Trageri la sorți.

Losuri sêrbești de 2% à franci 100 d. a. 1881. La 14 Iulie 1900 s'au tras următoarele 18 serii: 738 1015 1355 1582 1813 1997 2258 2667 2733 2976 3183 3444 3908 6081 6086 6104 6296 6489. Dintre aceste s'au tras cu premii mai mari următoarele:

Seria	Nr.	franci	Seria	Nr.	franci	Seria	Nr.	franci
1582	3	275	3183	12	500	6081	27	10000
1582	47	500	3183	40	3500	6104	8	500
1997	8	90000	3444	31	275	6104	14	1000
1997	33	1000.						

Toate cecelelalte losuri cuprinse în seriile de sus se vor ram-bursa cu câte franci 100. Rambursarea se va face la 14 August 1900.

Losuri Waldstein-Wartenberg d. a. 1847. La tragerea din 16 și 17 Iulie 1900 s'au sortat următoarele câștiguri principale:

Nr.	Cor.	Nr.	Cor.	Nr.	Cor.	Nr.	Cor.	Nr.	Cor.
177	84	15858	84	28344	84	55141	84	73510	42000
1517	210	17699	605	28998	210	57149	84	75967	84
1585	84	18086	84	36182	105	60254	105	78080	84
2236	105	21503	210	41785	84	61668	105	83544	105
8855	84	22428	84	45116	210	66669	105	87569	84
9753	84	23388	4200	45568	84	67050	105	88558	84
10172	84	26464	84	46123	605	69413	84	90611	84
13246	105	27095	2100	52758	210	71060	105	98424	105

Toate celelalte losuri sortate în număr de 4360 se vor răscumpăra cu cel mai mic câștig de 63 cor. Rambursarea se face la 15 Ianuarie 1901.

Losuri pentru nav. dunăreană d. a. 1857. La 2 și 3 Iulie 1900 s'au tras următoarele câștiguri principale:

Nr.	Cor.	Nr.	Cor.	Nr.	Cor.	Nr.	Cor.	Nr.	Cor.	Nr.	Cor.	Nr.	Cor.
3220	2100	22348	630	26701	630	36668	630	39801	105000	45531	630	51842	630
13159	2100	23568	2100	27221	630	39239	21000	40605	630	48213	2100	52325	630
17421	630	25344	630	29721	2100	39310	630	41188	630	49051	630	57629	630
21372	630	25916	630	33653	630	39708	630.	Afară de acestea s'au mai tras 2300 câștiguri de câte 210 cor. Rambursarea se face la 2 Ianuarie 1901.					

Losuri Salm-Reifferscheid. La tragerea din 16 Iulie 1900 s'au sortat următoarele câștiguri principale:

Nr.	Cor.	Nr.	Cor.	Nr.	Cor.	Nr.	Cor.	Nr.	Cor.	Nr.	Cor.
2123	252	18138	42000	21220	231	35123	231	57677	210	78483	210
7819	2100	18748	231	24235	210	41813	420	57829	231	85259	210
9321	210	19047	210	25240	210	44265	210	68172	4200	88394	210
9329	210	19340	231	28524	252	45201	252	72708	420	89829	252
16971	210	20888	210	34826	231	46872	231	78387	210	95523	210

precum și 1150 câștiguri de câte 126 cor. Rambursarea se face la 15 Ianuarie 1901, când va fi și proxima tragere.

Scrisuri fonciare „Albina“ din Sibiu de 5% în florini v. a. La 28 Iunie 1900 s'au tras următoarele piese: à fl. **500**: 12 17 22 32 83 103 106 155 162 176 179 195 222 224 280 295 303 344 357 406 418 487 527 536 557 577 599 611 630 632 653 674 681 686 712 734 742 842 854 885 902 908 909 924 935 944 963 969 986 **1013** 053 126. à fl. **1000**: Nr. 32 89 98 172 176 215 236 333 374 383 398 400 408 413 416 494 604 641 661 726 763. Rambursarea se face la 2 Ianuarie 1901. Din tragerile de mai 'nainte nu s'au rambursat încă următoarele: à fl. **500**: Nr. 40 81 239 361 687. — à fl. **1000**: Nr. 360 762.

Losuri de 3% Banca hipotecară ung. d. a. 1895. La 25 Iulie 1900 s'au tras cu premii următoarele:

Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.
406	62	400	1047	55	400	1607	73	400	1886	14	400
631	44	400	1107	1	400	1621	39	2000	2122	23	400
648	11	5000	1315	10	400	1648	40	400	2191	99	2000
995	94	400	1315	33	400	1811	78	2000	2624	62	400
1011	64	400	1534	20	400	1830	91	400	3287	79	200000

Rambursarea câștigurilor se va face la 25 Octombrie 1900, iar losurile trase se vor schimba cu alte losuri de acelaș numere și serie pe cari se va face evident priu stampilare, că câștigul după acest los s'a plătit.

Cu premiu de 20 cor. s'a sortat seria 1740 Nr. 1—100.

Cele 100 losuri cuprinse în seria aceasta primesc cu 25 Octombrie 1900 câte un premiu de Cor. 20.

Losuri de stat din a. 1860. La 1 August 1900 s'au sortat următoarele 230 serii:

32	2205	4235	6702	8111	10038	12993	15537	17812
47	2290	4321	6743	8133	10122	12994	15547	17838
217	2362	4332	6762	8288	10145	13145	15774	17896
469	2446	4483	6767	8325	10227	13152	15835	17929
528	2498	4540	6802	8332	10232	13446	15883	17980
611	2548	4667	7013	8367	10271	13634	15940	18008
776	2569	4716	7128	8411	10403	13758	15982	18065
893	2611	4778	7232	8530	10505	13814	16004	18150
954	2662	5156	7248	8862	10652	13834	16236	18188
1098	2665	5160	7296	8883	10655	14089	16294	18245
1123	2675	5372	7307	8890	11029	14186	16335	18271
1148	2693	5455	7353	8944	11064	14214	16352	18306
1189	2734	5458	7359	8954	11169	14276	16374	18499
1290	2903	5464	7372	8982	11309	14383	16452	18557
1367	3061	5654	7440	9041	11408	14423	16694	18723
1495	3071	5685	7700	9064	11443	14482	16721	18724
1593	3238	5818	7713	9367	11808	14542	16725	18800
1699	3246	5891	7740	9396	12010	14604	16947	18878
1703	3305	5900	7745	9442	12042	14678	17010	19073
1714	3337	5951	7868	9576	12157	14789	17086	19092
1720	3397	6276	7875	9666	12194	14959	17263	19281
1729	3468	6407	7894	9677	12706	15120	17489	19348
1779	3754	6409	8007	9786	12853	15164	17512	19394
1988	3852	6660	8012	9920	12913	15355	17577	19409
2032	3886	6665	8035	9933	12987	15391	17678	19689
2123	4037	6698	8103	10012				

emvrie 1900.

Losuri Crucea roșie Italiană. La 1 August 1900 s'au tras cu premii următoarele losuri:

Seria	Nr.	Lire	Seria	Nr.	Lire	Seria	Nr.	Lire	Seria	Nr.	Lire
1193	6	50	5218	43	1000	6592	19	50	8383	26	50
3188	25	50	6015	10	50	6668	50	50	9576	6	2000
3824	30	50	6206	22	50	7793	14	50	10468	18	1000
4226	35	50	6211	4	20000.						

Rambursarea acestor câștiguri se face la 9 August 1900 cu scăderea unui impozit de 20%. Losul după detașarea cuponului de premii se redă proprietarului spre participare la proximele trageri de amortisare.

Spre amortisare s'au sortat următoarele 20 serii: 105 418 2399 3524 5224 5622 6207 6803 7347 7446 7700 8116 8124 8297 8824 9033 9596 9806 10690 11543. Losurile cuprinse în aceste serii (fiecare serie cuprinde losurile cu Nr. 1—50) primesc la 9 August 1900 câte 31 Lire minus impozitul de circulațiune. Cuponul de premii detașat îndreptățește participarea la proximele trageri de câștig.

Priorități de a le societății de electricitate din Sibiu. La 1 August 1900 au eșit la sorți următoarele obligațiuni Nr. 162 166 180. Rambursarea în valoarea nominală se face la 1 Februarie 1901, când încetează dobânda.

Amortisațiuni. Losuri din 1854: Seria 2148 Nr. 24, Seria 515 Nr. 12, Seria 3436 Nr. 45.

Losuri din 1860: Seria 12688 Nr. 2, Cl. IV.

Losuri din 1864: Seria 850 Nr. 92 Cl. I. Seria 3076 Nr. 18 Cl. II.

Losuri Bodencredit aust. de 3% d. a. 1889: Seria 7686 Nr. 38.

Losuri Crucea roșie austriacă: Seria 3829 Nr. 30, Seria 7328 Nr. 13.

Losuri Credit austriac: Seria 3284 Nr. 79.

Renta comună de 4 2/10 bilete: Nr. 20640 per fl. 200; Nr. 49057 și 98624 per fl. 100.

Renta comună de 4 2/10 argint: Nr. 40371 per fl. 600.

Serisuri fonciare asupra domeniilor de stat: Nr. 276563, 440871 și 440872.

Bursa de efecte din Viena.

Cursul efectelor mai căutate pentru plasări și rentabilitatea lor.

Prescurtări: arg. = argint. austr. = austriac. B. = Bancă. B. B. = bilet de bancă (Banenotă).
 C. = coroane. C. F. = Cale Ferată. com. = comunal. C. de p. = Cassă de păstrare. Cr. = Credit.
 d. = din. em. = emisiune. fonc. = fonciar. hip. = hipotecară. Impr. = Imprumut. L. = Los.
 Ln. = Lei noi. Obl. = Obligațiuni. pr. = premii. sc. = scutit de impozite. Scr. = Scrisuri.
 St. = Stat. ung. = ungară. *) cu subtragere de 2% dare per coupon.

20 Iulie 1900		Do- bândă	Numirea valorilor	Scadența cupoanelor	4 August 1900		
Cum- pără	vinde				Cum- pără	vinde	Renta- bilitatea
		%					%
I. Efecte publice.							
97.35	97.55	4 ² / ₁₀	Renta comună austr. ung. (hârtie)	Mai, Nov.	97.80	98.—	4.31
97.30	97.50	4 ² / ₁₀	dto dto dto	Febr., Aug.	97.80	98.—	4.31
97.15	97.35	4 ² / ₁₀	dto dto (arg.)	Ian., Iul.	97.40	97.60	4.33
97.20	97.40	4 ² / ₁₀	dto dto	Apr., Oct.	97.40	97.60	4.33
115.55	115.75	4	Renta austr. (aur) sc.	dto	115.95	116.15	4.16
97.40	97.60	4	dto. dto (coroane) sc. dto.	Mart., Sept.	97.65	97.87	4.12
115.45	115.65	4	dto. ung. (aur) sc. ung.	Ian., Iul.	115.50	115.70	4.19
90.95	91.15	4	dto. dto. (coroane) sc.	Iun., Dec.	90.80	91.—	4.32
99.50	100.30	4 ¹ / ₂	Impr. C. F. ung. (arg.) d. 1889 .	Ian., Iul.	99.30	100.30	4.48
120.75	120.75	4 ¹ / ₂	dto. (aur)	Febr., Aug.	119.75	120.75	4.50
98.—	98.90	4 ¹ / ₂	Obl. de Regalii ung. sc.	Ian., Iul.	98.—	98.90	4.04
99.—	—	4 ¹ / ₂	dto croato-slav. sc.	dto	97.50	98.50	4.07
93.—	94.—	4	Bonuri rurale dto. sc.	dto	93.—	93.70	4.48
90.15	91.15	4	dto ung. sc.	dto	91.15	92.15	4.34
91.25	92.25	4	Impr. orașului Viena d. 1894 *) .	Mart., Sept.	91.—	91.40	4.30
94.—	94.80	4	dto dto dto d. 1898 *) .	Ian., Iul.	94.—	94.50	4.15
96.—	96.50	6	dto C. F. de st. bulg. d. 1889 .	Apr., Oct.	95.—	95.50	6.28
96.—	96.50	6	dto (hip.) C. F. de st. bulg. d. 1892	Ian., Iul.	95.—	95.50	6.28
II. Scrisuri fonciare.							
94.20	95.20	4	Instit. de Cred. fonciar austr. (Oestr. B.-Cr. A. *)	Apr., Oct.	94.20	95.20	4.16
97.25	98.25	4	B. centr. austr. de Cr. fonc. (Oestr. Centr. Boden-Cr. B.)	Ian., Iul.	97.25	98.25	4.13
99.30	100.—	4 ¹ / ₂	dto dto	B. B. Apr., Oct.	100.—	100.75	4.43
98.25	99.—	4 ¹ / ₂	B. com. B.-Pesta	B. B. Febr., Aug.	98.25	99.—	4.57
92.50	93.50	4	dto dto	C. dto	92.50	93.50	4.31
102.—	103.—	4 ¹ / ₂	dto dto (Obl. c. 10% pr.)	B. B. Apr., Oct.	102.—	103.—	4.39
93.50	94.50	4	dto dto dto (5% pr.)	C. dto	93.25	94.25	4.36
98.20	99.20	4	Banca austro-ungară	B. B. dto	98.—	99.—	4.04
100.—	101.—	5	„Albina“ Sibiiu	C. dto	100.—	101.—	4.95
100.—	101.—	5	dto t dto	B. B. Ian., Iul.	100.—	101.—	4.95
98.75	99.75	4 ¹ / ₂	Cassa de păstrare (Allg. Sparkassa Sibiiu em. IV	C. Mart., Sept.	99.—	100.—	4.50
98.75	99.75	4 ¹ / ₂	Inst. de Cred. fonc. (Bod. Cr.-Anst.) Sibiiu em. VI	C. dto	98.75	99.75	4.52
98.—	99.—	4 ¹ / ₂	I Cassă de păstrare a capit. Bpesta (I. BP. föv. tak. pénztr.)	B. B. Mai, Nov.	98.—	99.—	4.56
98.—	99.—	4 ¹ / ₂	Cassa de p. regnic. ung. centr. Bpesta (M. orsz. közp. tak. pztr.)	B. B. Febr., Aug.	98.—	99.—	4.56
98.—	99.—	4 ¹ / ₂	B. hip. centr. a C. dep. ung. (Tak. pztr. közp. jelzalog B.) em. IV, V. B. B.	B. B. Mart., Sept.	97.25	98.25	4.58
94.—	95.—	4	Instit. de Cred. fonciar ung. (Magy. földhit. int.)	dto	94.—	95.—	4.21

*) Notarea Bursei din Budapesta.

20 Iulie 1900		Do- bândă	Numirea valorilor	Căştigul minimal	4 August 1900	
Cumpără	vinde				Cum- pără	vinde
		o/o	III. Losuri.			
171.—	172.—	3-2	L. de St. din 1854 à fl. 250 v. = 525 C.	304.—	170.—	172.—
134.75	135.75	4	L. de St. din 1860 à fl. 500 v. a. = 1000 C.	580.—	134.—	135.—
164.50	166.—	4	L. de St. din 1860 à fl. 100 v. a. = 200 C.	116.—	161.—	163.—
194.—	195.—	—	L. de St. din 1864 à fl. 100 v. a. = 200 C.	180.—	193.—	195.—
194.—	195.—	—	dto dto à fl. 50 v. a. = 100 C.	90.—	193.—	195.—
158.—	159.—	—	L. de St. ung. de fl. 100 = 200 C.	155.81	158.—	159.—
157.75	158.78	—	dto de fl. 50 = 100 C.	77.87	157.75	157.75
139.—	140.—	4	L. „Tisa“	120.—	139.—	139.80
12.—	13.60	—	L. „Basilica din Budapesta supr. timb.	6.—	12.60	13.—
—	—	—	L. Jó-sziv supra timbrate	2.—	—	—
385.—	387.—	—	L. Credit de fl. 100	180.—	384.—	387.—
127.25	128.25	—	L. Clary de fl. 40	58.—	124.—	126.—
340.—	360.—	4	L. pentru navig. dunăreană de fl. 100	105.—	340.—	387.—
251.—	253.—	5	L. pentru regul. Dunării de fl. 100	100.—	251.—	253.—
64.50	66.50	—	L. Insbruck de fl. 20	28.—	62.—	64.—
72.—	72.50	—	L. Krakau de fl. 20	28.—	71.50	72.50
237.35	239.75	3	L. de ale Inst. de Cr. fonc. austr. (Oest. Boden-Cr. Anst.) din 1880*)	100.—	242.—	244.—
234.—	235.50	3	L. de ale inst. de Cr. fonc. austr. (Oest. Boden-Cr. Anst.) din 1889*)	100.—	234.—	235.50
125.—	128.—	—	L. „Buda“ de fl. 40 supra timbrate	62.50	125.—	128.—
131.—	133.—	—	L. „Palfy“ dto	58.—	131.—	133.—
63.50	65.50	—	L. „Rudolf“ de fl. 10	11.60	62.—	64.—
43.—	43.75	—	L. Crucea roşie austr. de fl. 10	12.40	42.50	43.50
20.—	21.25	—	dto ung. de fl. 5	6.50	20.—	21.25
—	—	—	dto italiană Lire 10	—	—	—
172.—	174.—	—	L. „Salm“ de fl. 40	58.—	62.—	64.—
60.25	61.25	—	L. Salzburg de fl. 20	28.—	60.—	62.—
183.—	185.—	—	L. St. Genois de fl. 40	62.25	184.—	186.—
130.—	—	—	L. Stanislau de fl. 20	24.—	130.—	—
370.—	—	4 1/2	L. „Triest“ de fl. 100*)	105.—	370.—	—
180.—	—	4	de fl. 50*)	50.—	180.—	—
237.50	239.50	4	Scr. fonc. cu pr. ale B. hip. ung. (Magy. jelz. hit. B.) à fl. 100	100.—	236.—	238.—
382.—	384.—	—	L. com. Viena din a. 1874 de fl. 100	140.—	380.—	383.—
			IV. Valute.			
11.39	11.42	—	Galbini c. r. monetă	—	11.41	11.45
11.37	11.41	—	ferecaţi	—	11.38	11.43
19.31	19.34	—	„ Napolend'or (20 franci sau 8 fl. v. a.)	—	19.31	19.34
23.71	23.79	—	20 Marce aur	—	23.67	23.75
—	—	—	Lira otomană aur	—	—	—
118.55	118.70	—	Bancnote germane (100 Marce)	—	118.50	118.70
96.55	96.65	—	franceze (100 franci)	—	96.60	96.70
2 55 ^s	2.56	—	Ruble hârtie (100 Ro.)	—	2 55	2.56
24.24	24.32	—	Sovereigns	—	24.24	24.32
—	—	—	Bilete române	—	—	—

Etalonul de interese al bancei austro-ung. din 4 August 1900: La cambii 4 1/2%, Lombard pe rente şi scrisuri fonciare de ale băncii 5%, pe alte efecte 5 1/2%.

Discont privat: cu scadenţe de 3 luni 4 1/4%, cu scadenţe mai lungi 4 1/2 — 5 1/4%.

Bursa de efecte din Bucuresci.

Valori	Do- bândă	Scadinta cupoanelor	Cursul din		Renta- bilitatea
			20 Iulie 1900	4 Aug. 1900	
Renta rom. amort. 1881—88	5 ⁰ / ₁₀	Apr., Oct.	90.50	91.50	5.46
„ „ Impr. 1892	5	Ian., Iul.	—	90.50	5.53
„ „ „ 1893	5	dto	—	—	—
„ „ „ 1894	4	Apr., Oct.	—	—	—
„ „ „ de 32 ¹ / ₄ mil.	4	Ian., Iul.	77.50	79.—	5.06
„ „ „ „ 50 „	4	dto	78.—	79.—	5.06
„ „ „ „ 274 „ 1890	4	dto	78.—	79.—	5.06
„ „ „ „ 45 „ 1891	4	dto	78.—	79.—	5.06
„ „ „ „ 120 „ 1894	4	dto	78.—	79.—	5.06
„ „ „ „ 90 „ 1896	4	Mai, Nov.	—	—	—
Împrum. de 180 mil. 1898	4 ⁰ / ₁₀	Iun., Dec.	—	—	—
Obl. com. Bucuresci 1896	4 ¹ / ₂	Mar., Sept.	—	—	—
„ „ „ 1898	4 ¹ / ₂	Ian., Iul.	—	—	—
Scr. fonc. rurale	5	dto	93.75	93.25	5.36
„ „ „ „	4	dto	76.50	78.—	5.13
„ „ urbane Bucuresci	5	dto	83.50	83.—	6.02
„ „ „ Iași	5	dto	75.—	75.25	6.64
Acțiuni.					
	ultima divid.	Capital vărsat			Nomi- nal
	L. n.	L. n.			L. n.
B. Română	12.81	150.—	—	—	500.—
B. Națională	120.20	întreg	2520.—	2500.—	500.—
B. Agricolă	23.—	375.—	335.—	333.—	500.—
B. de Escompt	20.—	întreg	279.—	278.—	200.—
B. Dacia-România	24.—	—	446.—	444.—	200.—
B. Națion. de asigurare	18.—	—	457.—	454.—	200.—
Soc. de basalt artificial	7.50	—	—	—	250.—
„ Rom. de construcții	—	—	30	25	200.—
„ de furnituri militare	60.—	—	—	—	500.—
„ română de tramw.	40.—	—	204.—	204.—	200.—

Etalonul de interese la B. Naț. rom. din 5 Maiu 1900: Escompt 8%, Lombard 9%.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 3 August 1900.

Grâne de	Prețul pro 100 Chilogr.		Calitatea per Hectol.	Prețul per 100 Chilogr.		Grâne	Specia	Calitatea per Hectolitr	Prețul per 100 Chilogr.		
	dela	până la		dela	până la				dela	până la	
Bănat	76	7.10	7.30	77	7.15	7.35	Secară . . .	Prima	70—72	6.55	6.70
dto	78	7.25	7.45	79	—	—	dto	Secunda	—	—	—
dto	80	—	—	81	—	—	Orz	Nutreț	60—62	5.90	6.10
Tisa	76	7.20	7.45	77	7.25	7.50	dto	de povarnă	62—64	5.60	5.80
dto	78	7.40	7.70	79	7.50	7.75	Ovės	—	39—41	5.35	5.45
dto	80	7.60	7.80	81	—	—	Porumb . . .	Bănățan	—	6.10	6.30
Pesta	76	7.—	7.20	77	7.05	7.35	Rapiță	—	—	—	—
dto	78	7.20	7.50	79	7.30	7.55					
dto	80	7.40	7.60	81	—	—					
Alba reg.	76	7.15	7.40	77	7.20	7.45					
dto	78	7.35	7.50	79	7.40	7.55					
dto	80	7.55	7.65	81	—	—					
Bacica	76	—	—	77	—	—					
dto	78	—	—	79	—	—					
dto	80	—	—	81	—	—					
România tr. v.	76	—	—	77	—	—					
Sérbiatr.	78	—	—	79	—	—					
Bulgaria tr. v.	80	—	—	81	—	—					
							Diverse produse	Specia		Prețul per 100 Chilogr.	
										se cump.	se vinde
							Untură de porc	de B.-Pesta	54.50	55.—	
							Slănină (Clisă)	de B.-Pesta (albă)	—	—	
							dto	afumată	—	—	
							Prune	bosniace 1899	—	—	
							dto	sêrbesci 1899	—	—	
							Magiun (lic.d.pr.)	slavon	—	—	
							dto	sêrbesc	18.—	18.50	